

Geoteknik Mühendisliğinde Performansa Bağlı Tasarım ve Uygulamalar

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI (İMO) İSTANBUL ŞUBESİ

DR. BARAN ÖZSOY

27/28/29 ARALIK 2016

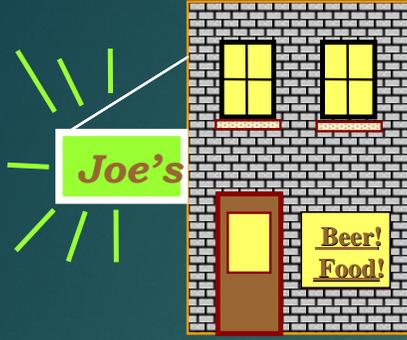
Konu Başlıkları:

- ❑ İnşaat mühendisliğinde performansa bağlı tasarım prensipleri (Statik & Deprem)
- ❑ Farklı zemin tabakaları üzerine oturan bir radye temel uygulaması
- ❑ Geçici öngermeli anrajlı bir duvar projesi
- ❑ Kalıcı zemin çivili bir duvar uygulaması
- ❑ Kalıcı öngermeli ankrajlı bir duvar projesi
- ❑ Sonuç ve Öneriler

Yapısal Deprem Performans Seçimi

4

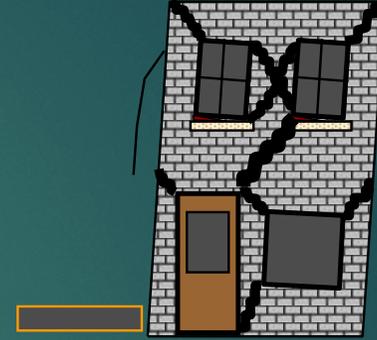
Operasyonel

*Ani
Kullanım*

*Can
Güvenliği*

*Göçmenin
Önlenmesi*

Operasyonel – Bina üzerinde önemsiz hasar

Ani Kullanım – Bina oturma için güvenlidir ancak temizlik ve onarım gerekebilir

Can Güvenliği – Bina deprem sırasında güvenli ama sonrasında olmayabilir

Göçmenin Önlenmesi – Bina göçmenin eşiğinde muhtemelen tamamen

Performans Kriterlerinin Tanımlanması

5

Performans Aşımı Deyince Ne Anlıyoruz?

- 🚧 Hesaplanan Kesit Tesirlerinin Kapasiteyi Aşması
- 🚧 Güvenlik Faktörlerin Aşılması
- 🚧 Aşırı Deformasyonlar
- 🚧 Fiziksel Hasarlar Oluşması
- 🚧 Can ve Mal Kayıpları

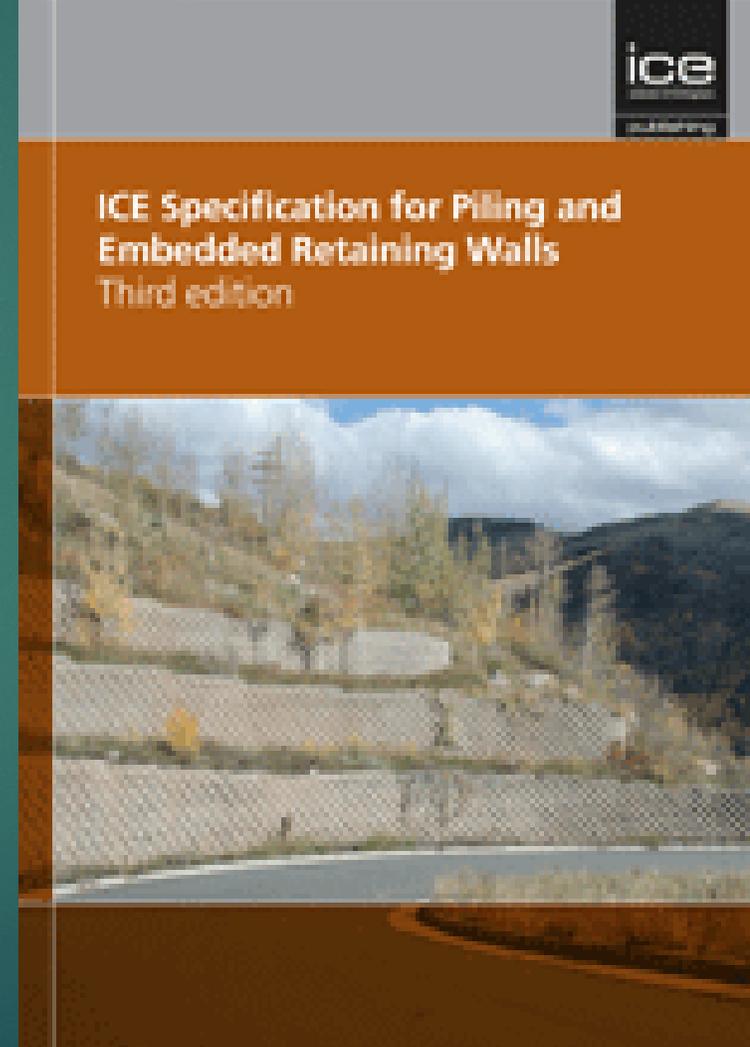
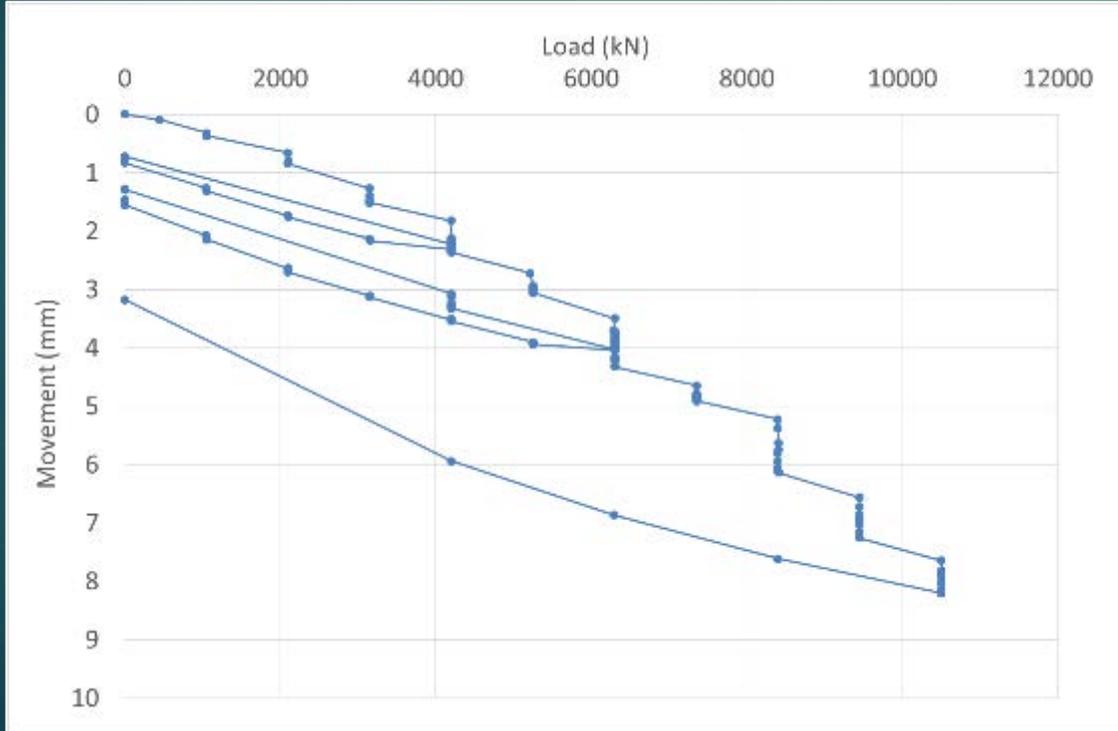
Bina Temel Oturma Performans Kriterleri - Eurocode 7 (BS EN 1997)

Tanımlama	Değer	Açıklama
Limit Oturma Değeri (mm)	50mm	İsole temellerden oluşan normal yapılar için verilmiştir.
Limit Diferansiyel Oturma Değeri	1/300 – 1/2,000	Açık çerçeve sistemler, dolgulu çerçeveler ve taşıyıcı sürekli tuğla duvarlar için değer aralığı
	1/500	Normal Yapılar
Gözlemlenen Müsade Edilemeyecek Diferansiyel Oturma Değeri (rad)	1/150	Nihai hasar sınırı

Test Kazığı Performans Kriterleri

- 🏗️ $\delta \leq 10\text{mm}$ (İşletme Yüğü Altında) ve resüdel oturma $\leq 5\text{mm}$
- 🏗️ $\delta \leq 15\text{mm}$ (1.5 x İşletme Yüğü)
- 🏗️ $\delta \leq \%10 * D$ (Nihai yük altında)

Tekil Kazık Oturması < Kazık Grup Oturması

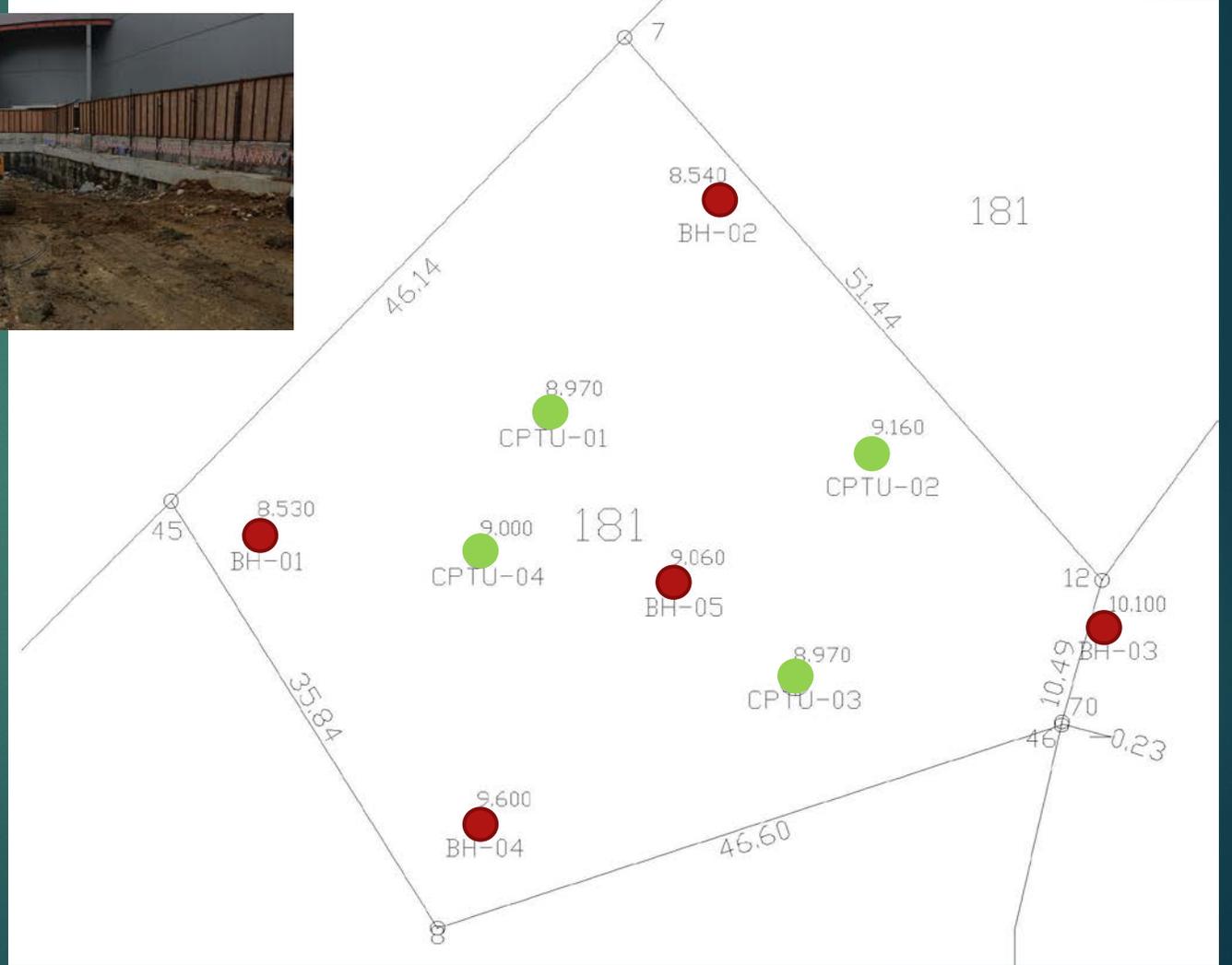
Derin Kazı Sistemleri İçin Deformasyona Bağlı Performans Kriterleri

No	Sınır Tanımı	Kritik Yatay Deformasyon Değeri (δ)	Alınacak önlemler
1	Yeşil Limit	$\delta \leq \%0.1H$	Herhangi bir ilave önlem alınmadan okumalar ve inşaat kademeleri normal seyrinde devam ettirilecektir.
2	Sarı Limit	$\%0.1H < \delta \leq \%0.2H$	Okumalar günlük gerçekleştirilecek ve test sayısı arttırılacaktır. Ayrıca tasarım ve uygulama kayıtları gözden geçirilecek ve gerekirse ilave ankrajlar yerleştirilecektir.
3	Kırmızı Limit	$\delta > \%0.3H$	Kazı durdurulacak ve açık bölgeler varsa acil geri dolgu yapılacaktır. Deformasyonun kritik değeri aştığı bölgedeki imalat durdurulacak ve gerekiyorsa proje revizyonuna gidilecektir.

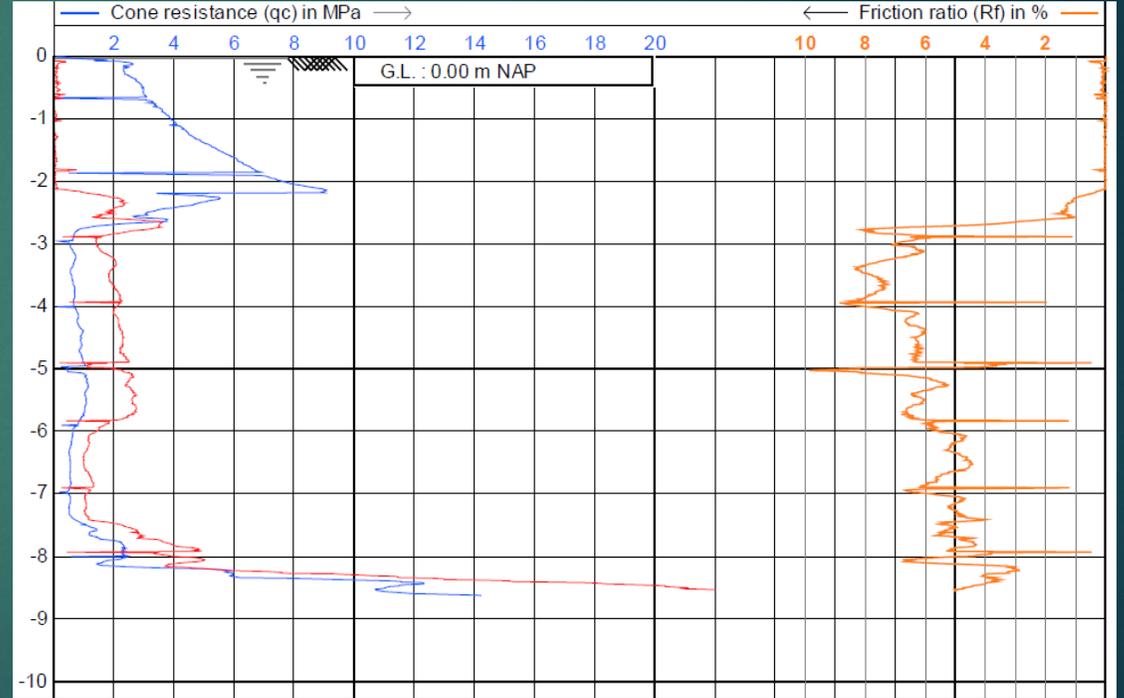

Bikur Yapı Kağıthane Ofis Projesi

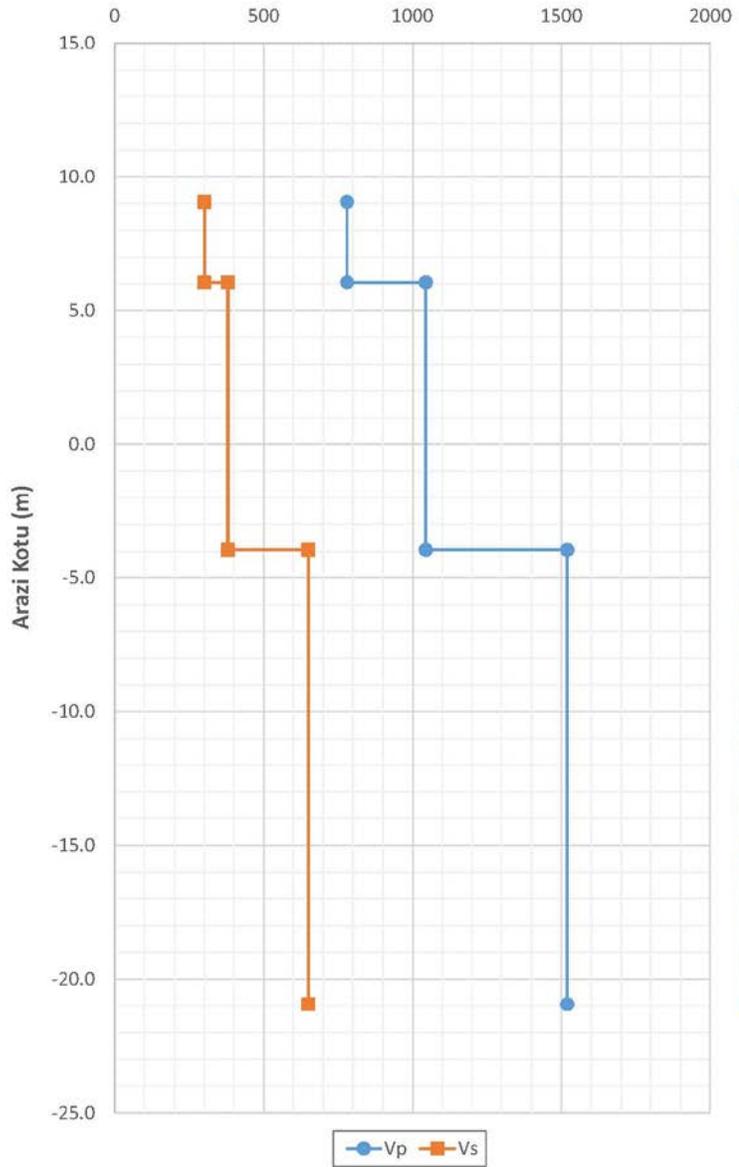
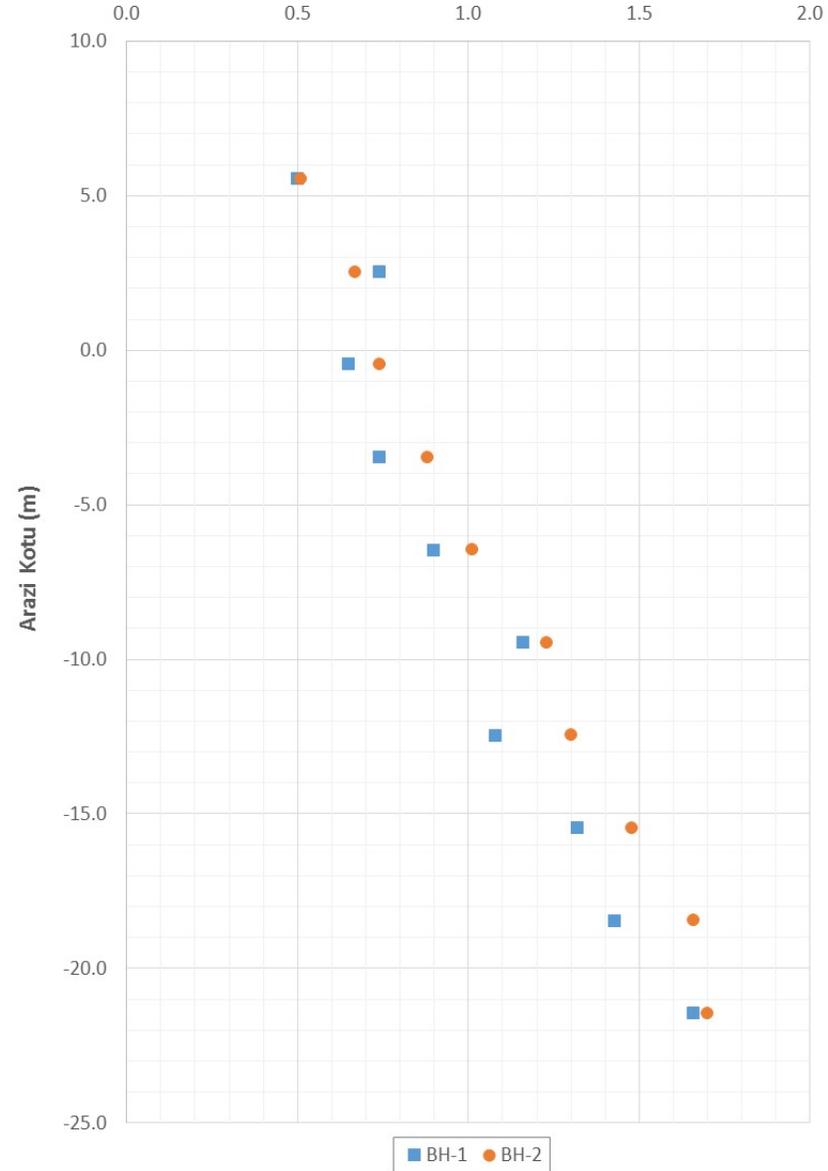
(NYS Proje Danışmanlık İnşaat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.)

Sondaj derinliği (m.)	Numune No	Numune Derinliği (m.)	Numune Türü	Yer altı suyu	Zemin Deneyleri				Kaya Özellikleri				SPT-Grafiği	Litoloji	Tabaka Kotu	Zemin Tanımlaması	
					SPT				% Ornek (CR)	Tamçaplı Ornek (SCR) %	RQD %	Ayrışma Derecesi					Çatlak Sıklığı (# m)
					Darbe Sayısı												
					Muh. Borusu	0-15	15-30	30-45									
1														8.13	DOLGU+BETON		
2														7.03	KUMLU SİLTİ KİL Gri-yeşil renklidir. Plastik kıvamlıdır. Yer yer Polijenik çakıllıdır.		
3																	
4			UD			3	5	6	11							KUMLU SİLTİ KİL Bej-kahve renklidir. Polijenik çakıllı ve mangan nodüllüdür.	
5						5	7	7	14								
6			UD			5	5	6	11								
7																	
8			SPT UD			8	9	9	18								
9																	
10			UD			8	10	12	24							W5	

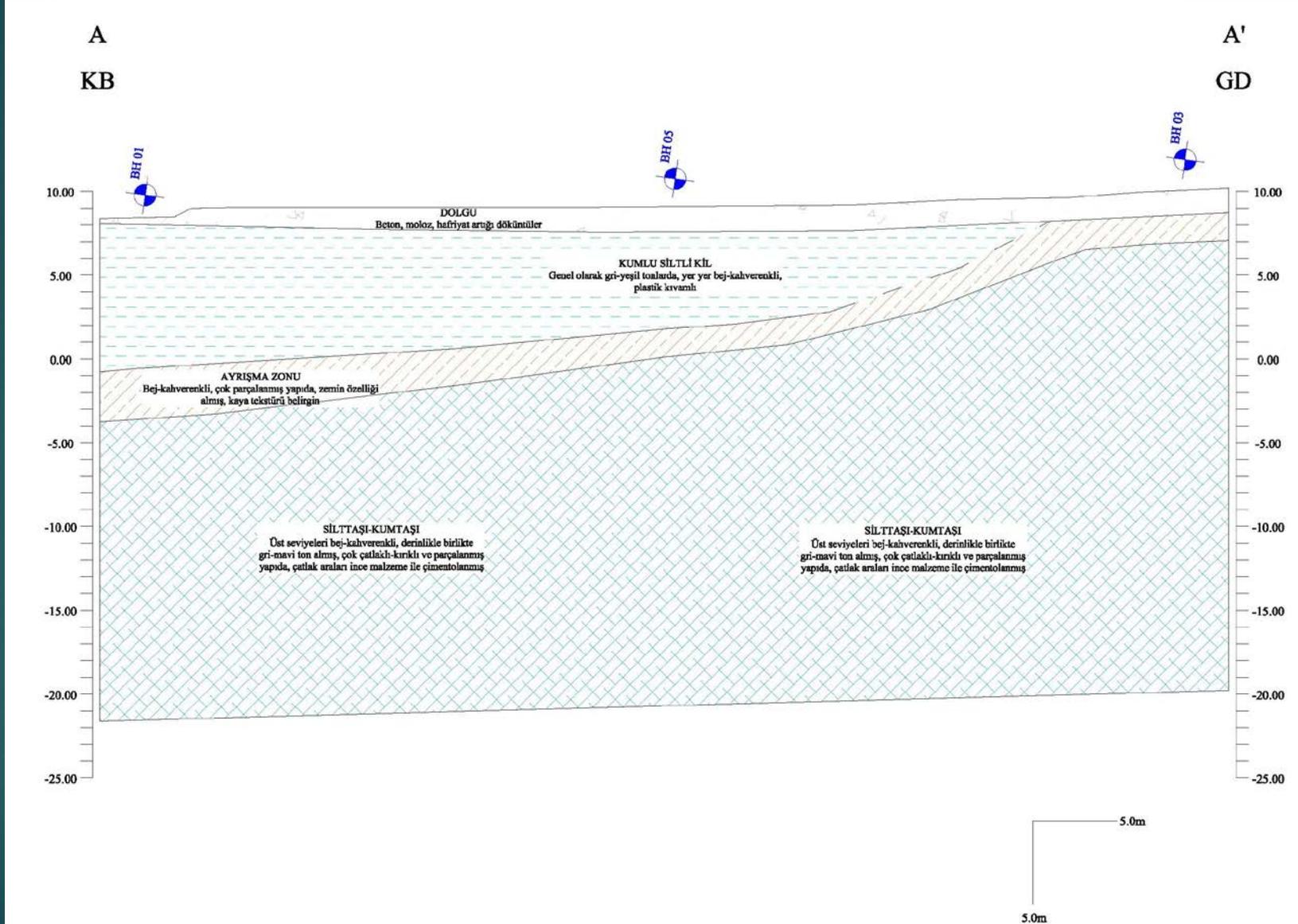

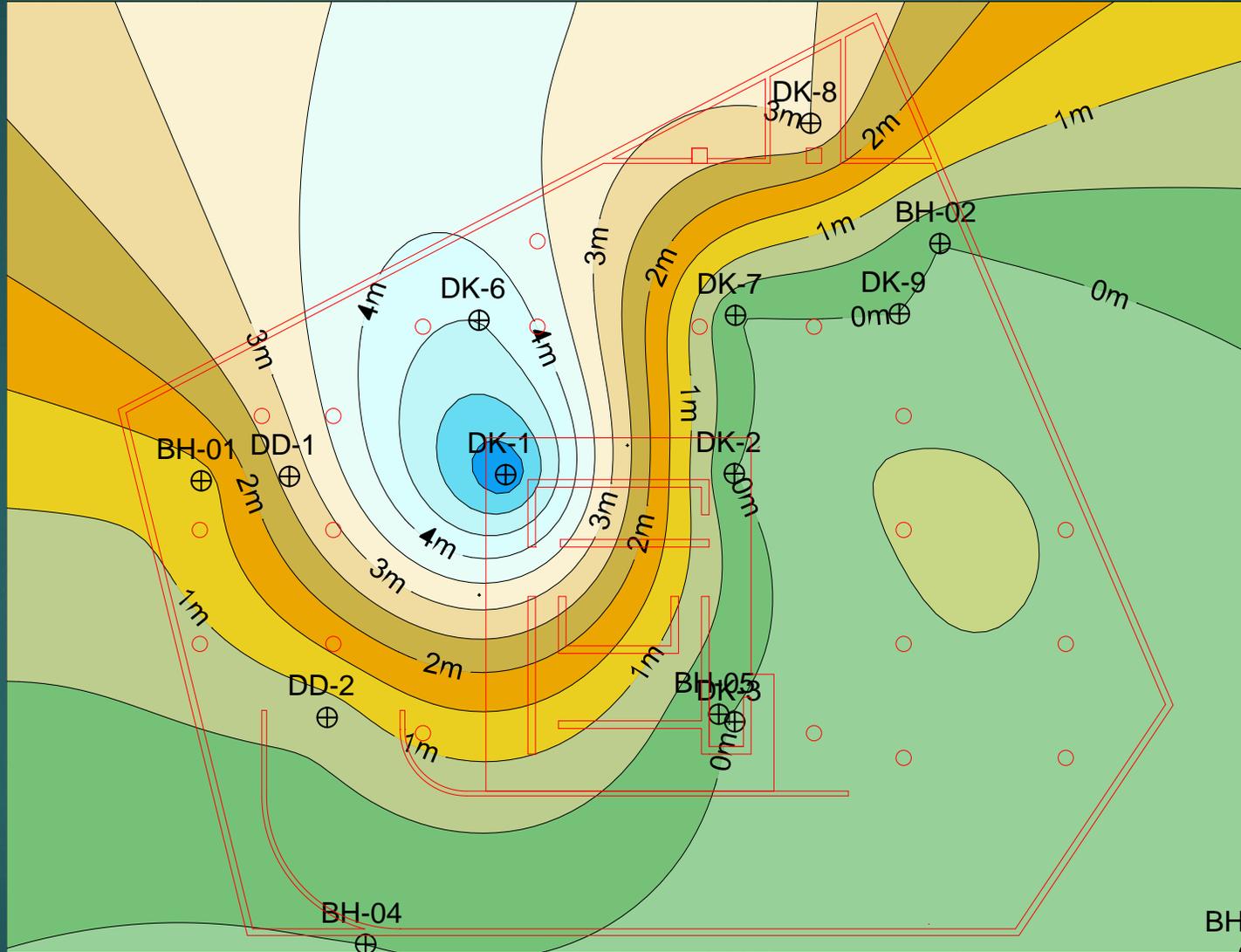
Aşağı Kuyu Deneyi Hız Ölçümü (m/s)

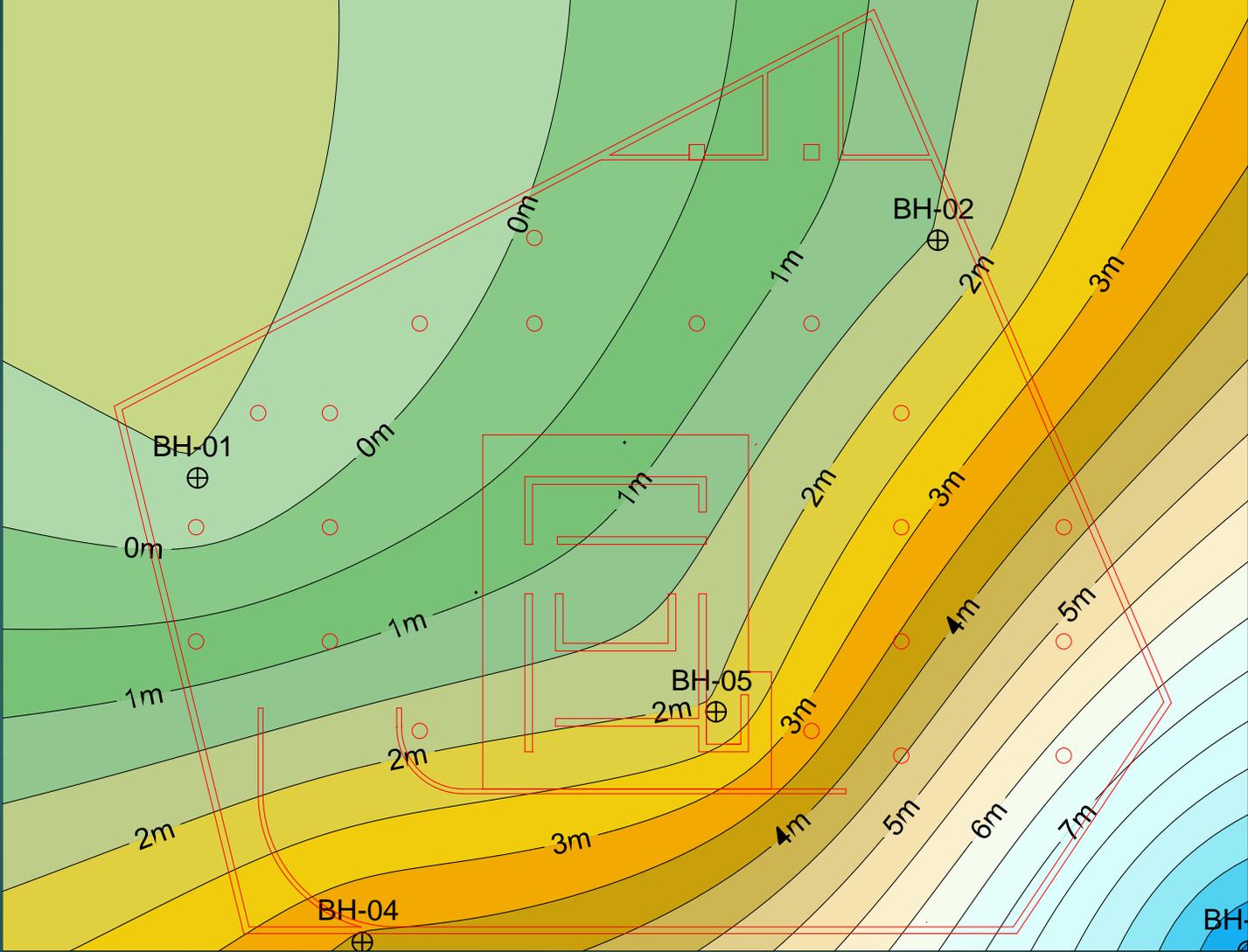
Presiyometre Limit Basıncı P_l^* (MPa)

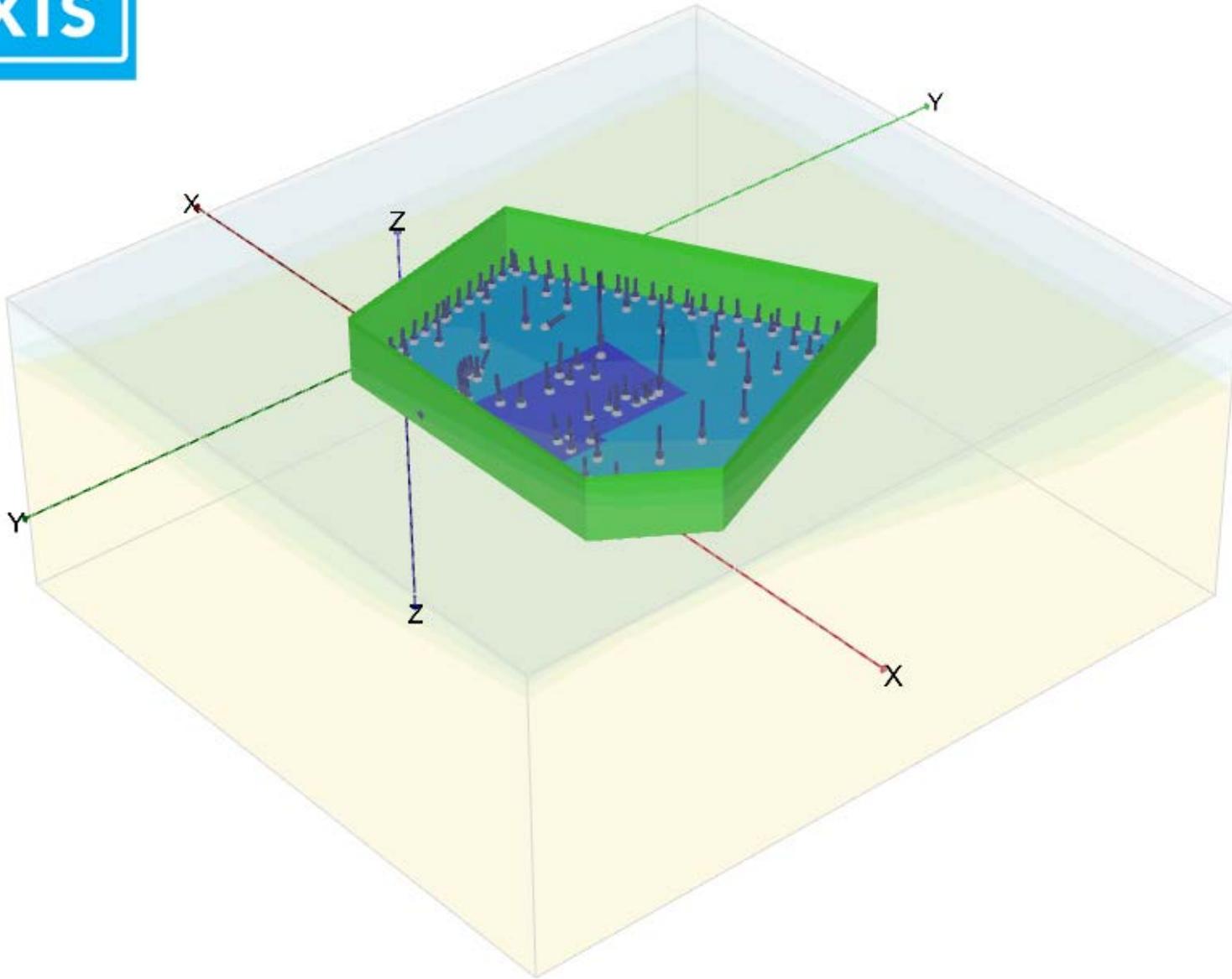
Zemin Etüd Çalışmaları

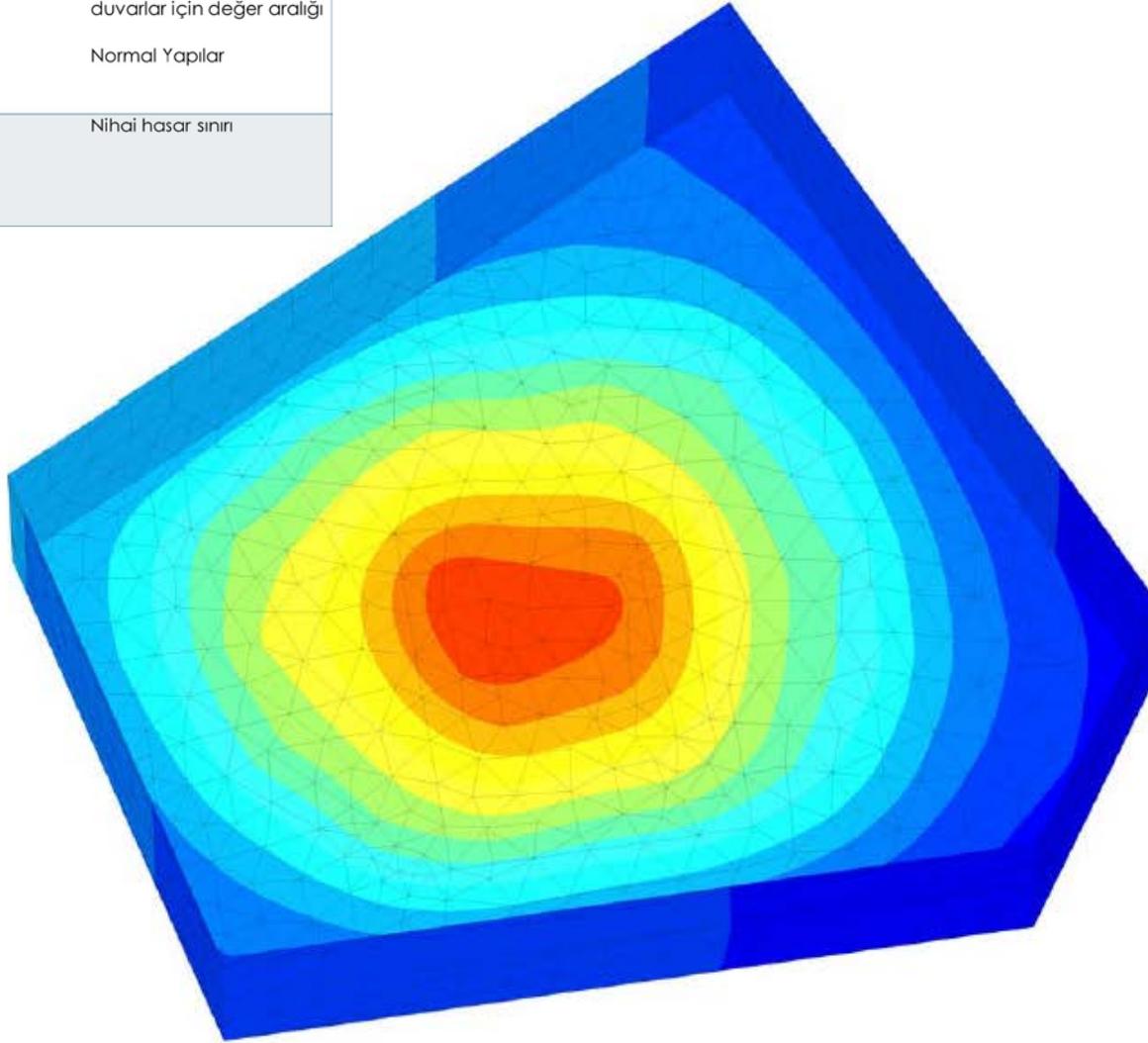
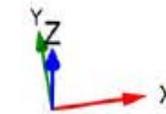
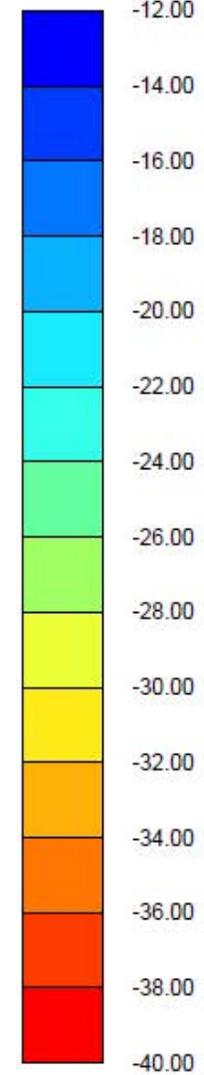

Tanımlama	Değer	Açıklama
Limit Oturma Değeri (mm)	50mm	İsole temellerden oluşan normal yapılar için verilmiştir.
Limit Diferansiyel Oturma Değeri	1/300 – 1/2.000	Açık çerçeve sistemler, dolgulu çerçeveler ve taşıyıcı sürekli tuğla duvarlar için değer aralığı
	1/500	Normal Yapılar
Gözlemlenen Müsade Edilemeyecek Diferansiyel Oturma Değeri (rad)	1/150	Nihai hasar sınırı

Total displacements u_z [*10⁻³ m]

3D Temel
Taşıma
Gücü ve
Oturma
Analizleri

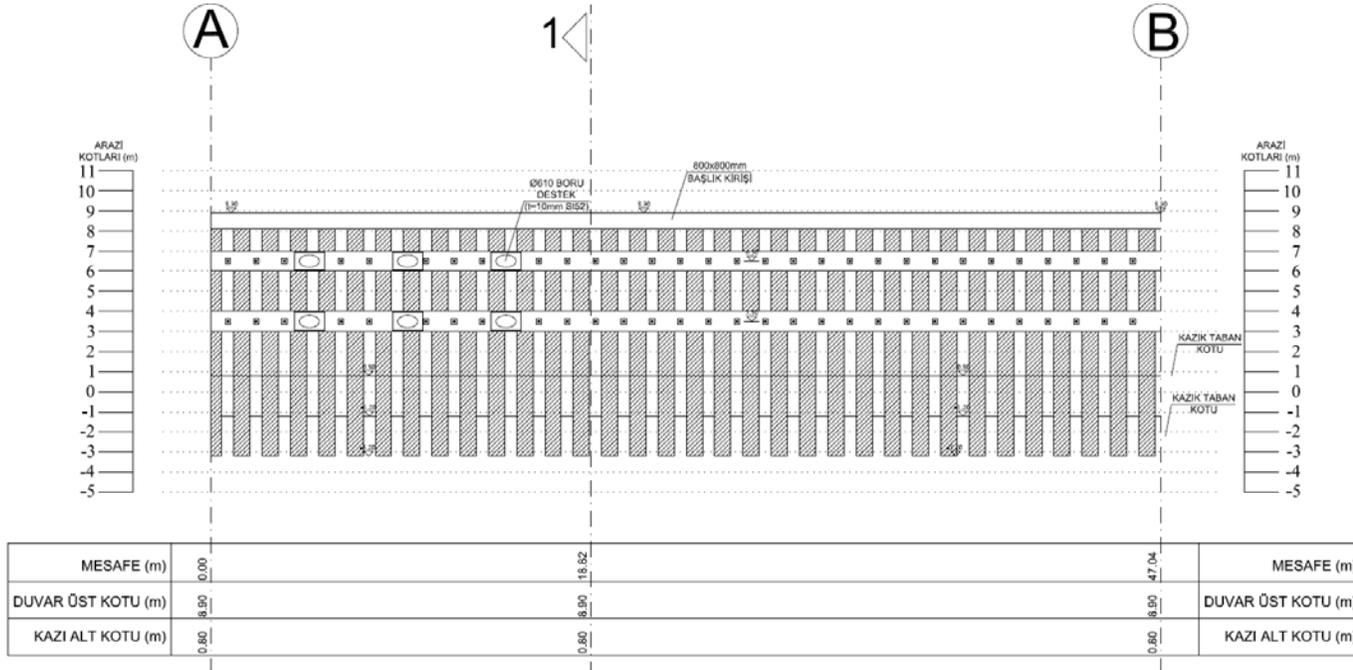

Temel Taban Kotu

Kazıklı Temel Çalışmaları

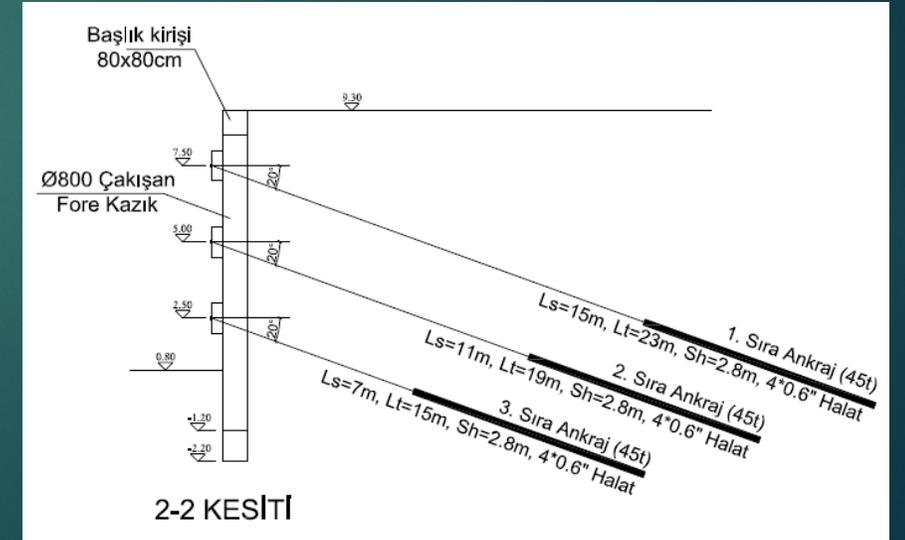
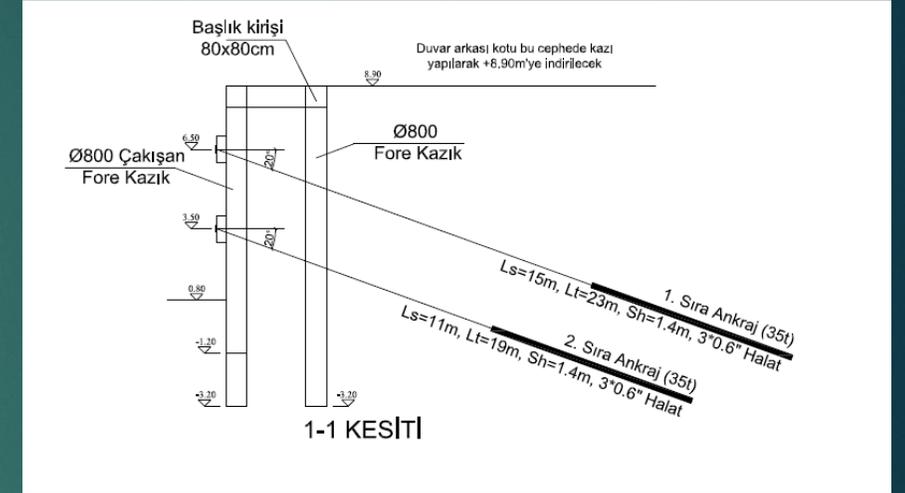
Konsept İksa Tasarımı

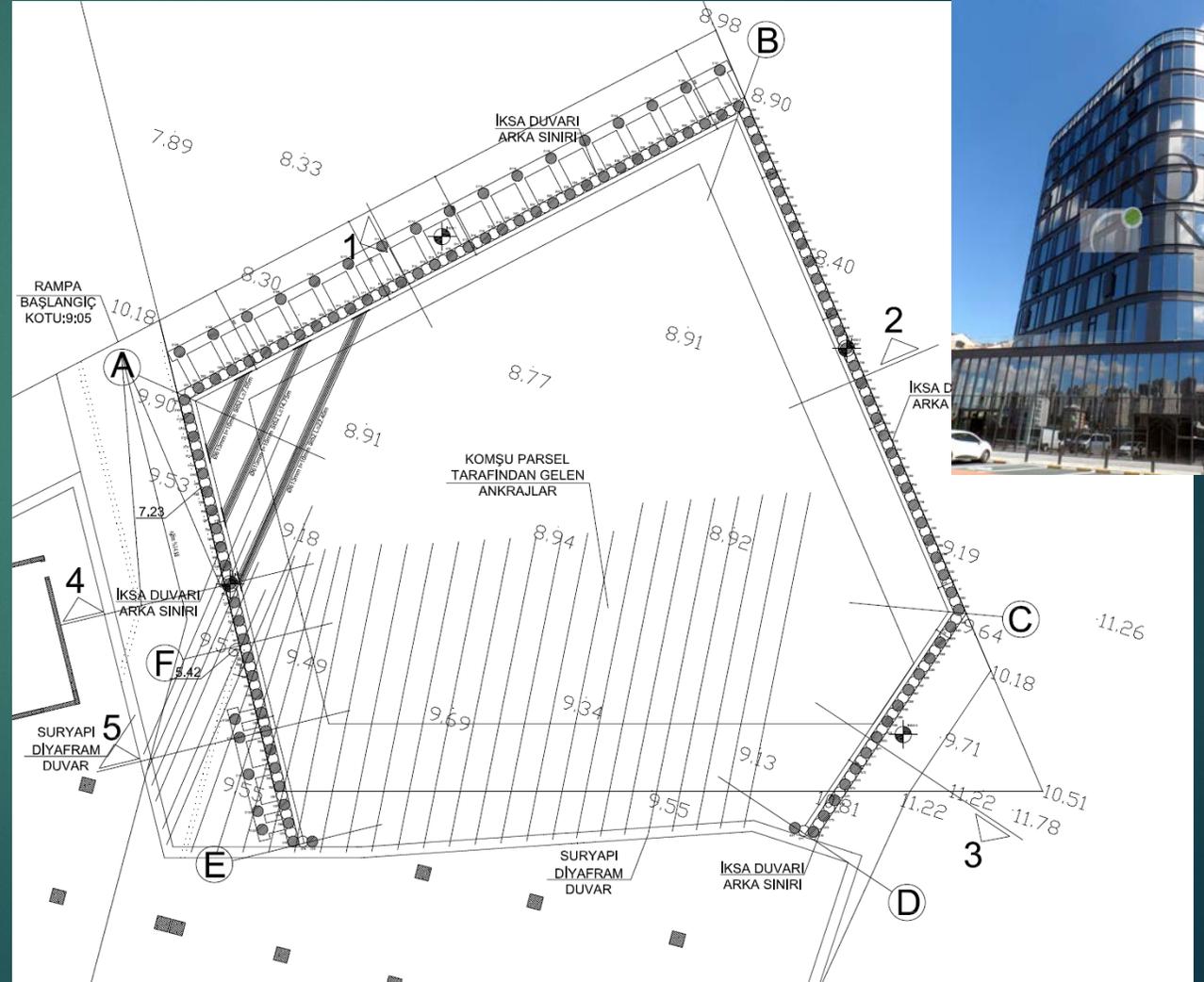
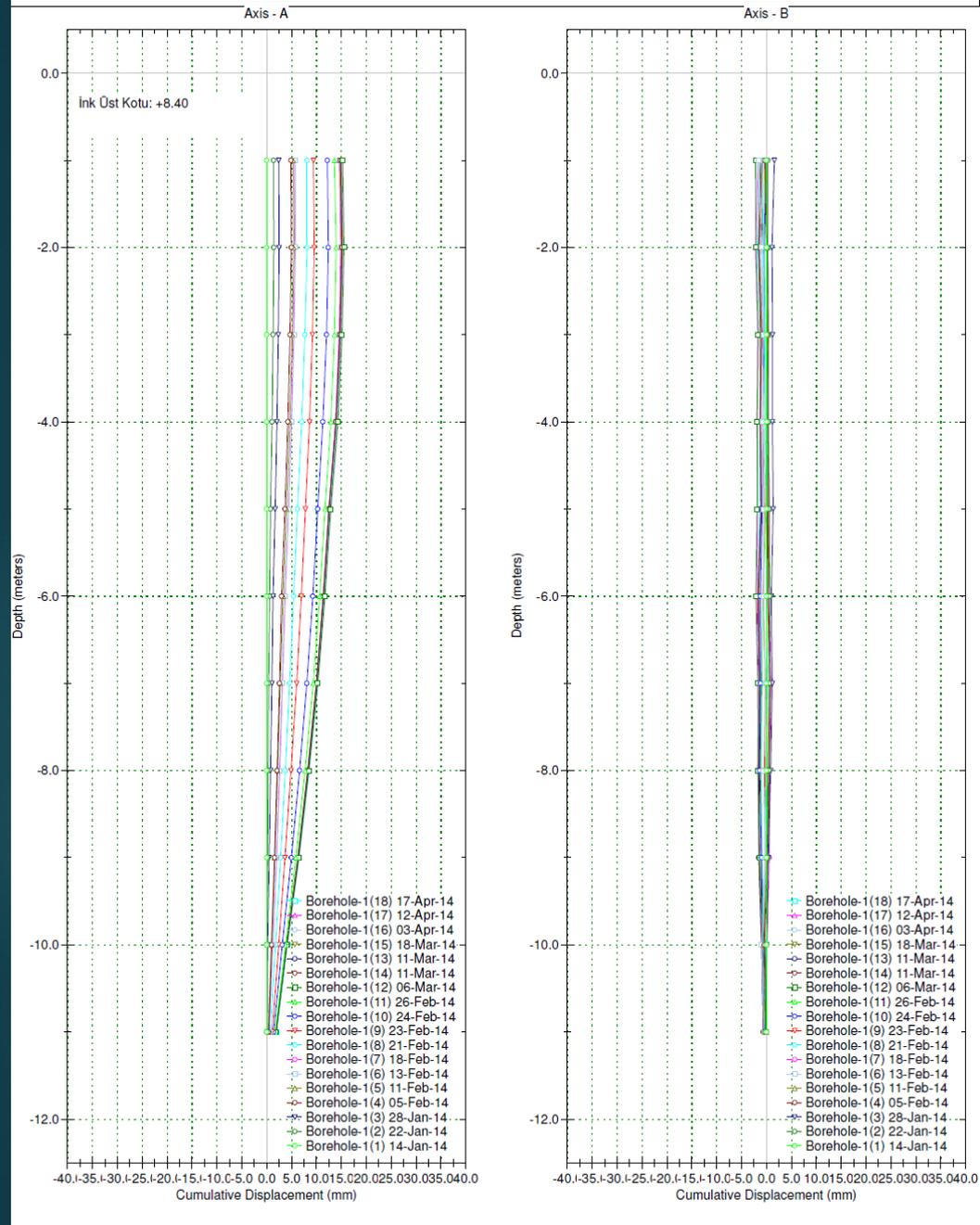
A-B AKS CEPHESİ

Gidaj
Duvarları

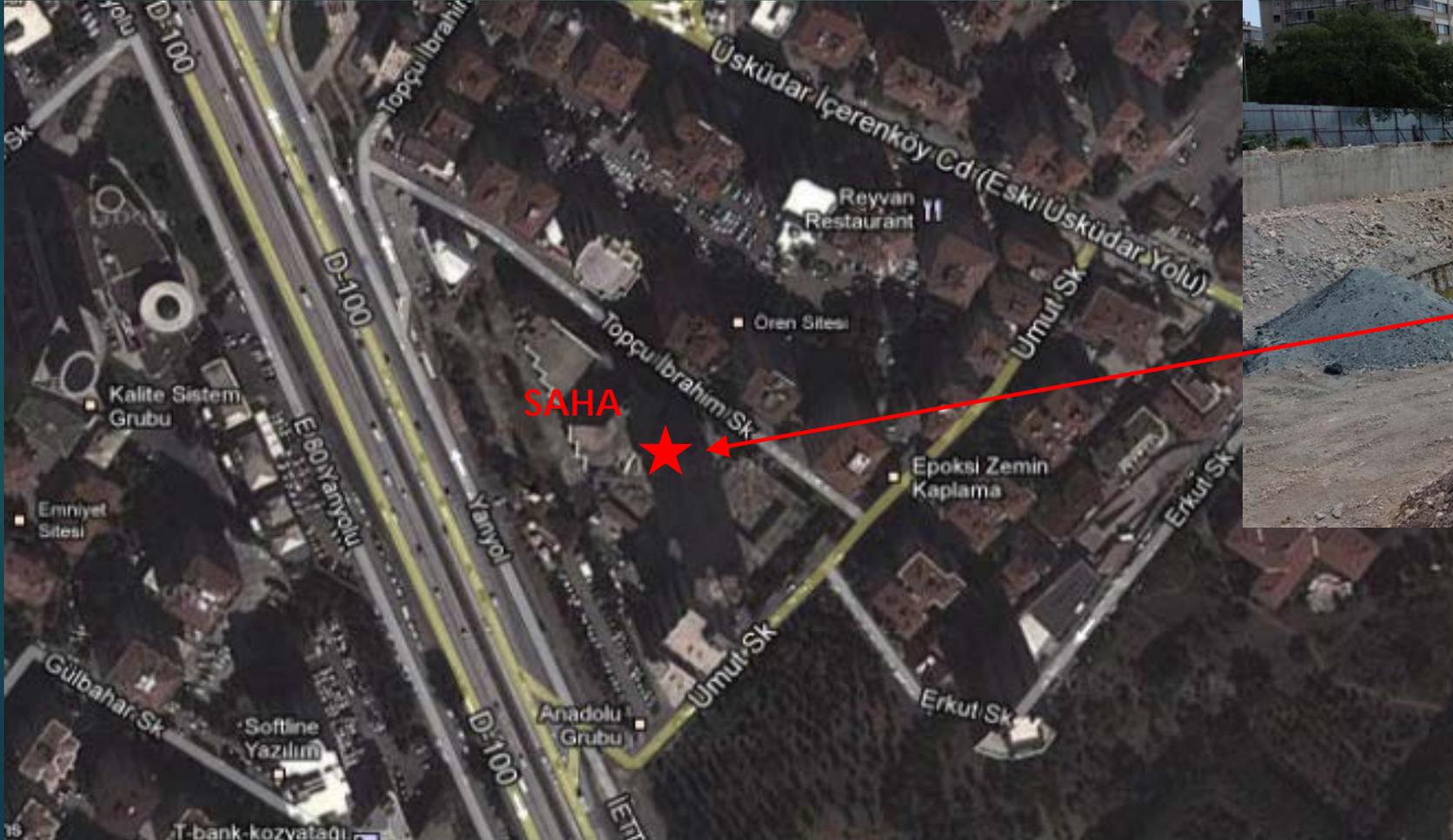

Aletsel Gözlem Çalışmaları ile Performans Kontrolü

Anadolu GY Kozyatağı AND Ofis Projesi (Zetaş Zemin Teknolojisi A.Ş.)

22

Sahanın Lokasyonu
ve Hafriyat
Çalışmaları

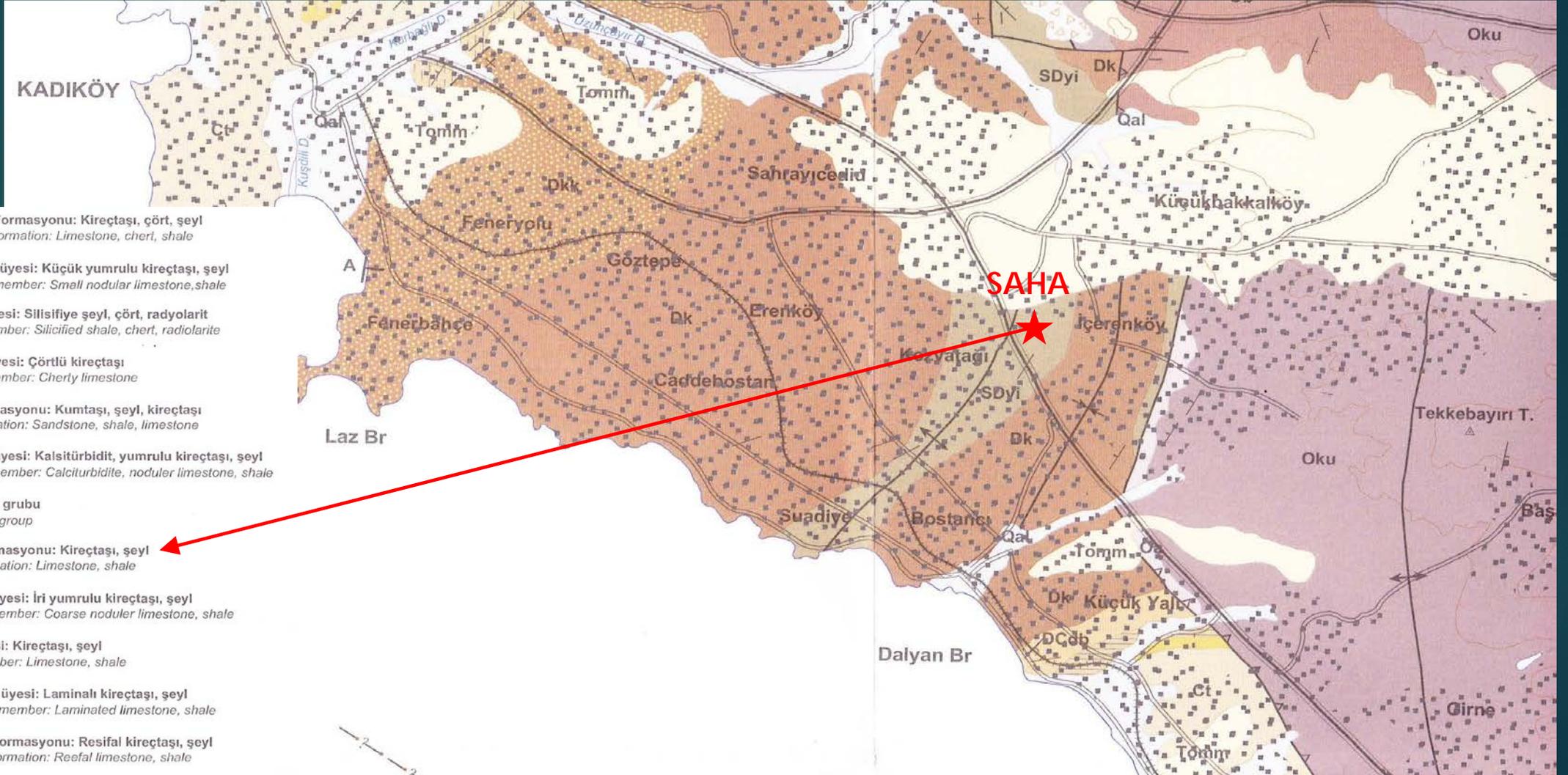

Mimari Proje
(HPP Architects)

Temel Seviyesi

Jeolojik Formasyon

🚧 Düşey Tolerans - Kazık kuyusunun oluşturulması esnasında delgi ucu mümkün olduğunca düşey bir konumda tutulacak ve düşeyden sapma 1/75'den daha fazla olmayacaktır.

🚧 Yatay Tolerans - Tüm kazıklar uygulama projesinde gösterilen konumlarından yatayda en fazla $\pm 50\text{mm}$ mesafe içinde kalacak şekilde teşkil edilecektir.

🚧 Kazık donatısının bindirme boyunu da içeren üst kotunun projelerde işaret edilen seviyelerden $+100\text{mm}$ / -50mm 'den daha fazla şaşmaması için gerekli önlemler Yüklenici tarafından alınacaktır.

🚧 Ankraj delgisinin üst uç noktasının planda gösterilen sınırdan duvar düzleminde şaşması ($\pm 50\text{mm}$)

🚧 Ankraj başlığının ön kısmının projede gösterilen sınır düzlemden şaşması ($\pm 25\text{mm}$)

🚧 Ankrajın delgi kuyusunun planda gösterilen açısından şaşması ($\pm 2^\circ$)

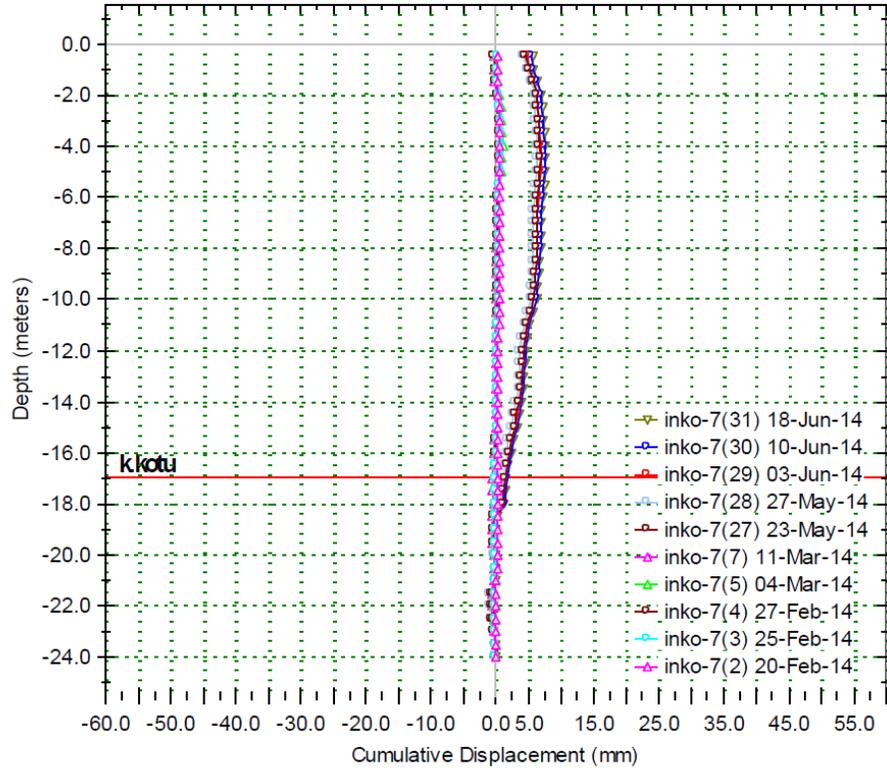
Proje Kriterleri

No	Sınır Tanımı	Kritik Deformasyon Değeri (δ)	Alınacak önlemler
1	Yeşil Limit	$\delta \leq \%0.1H$	Herhangi bir ilave önlem alınmadan okumalar ve inşaat kademeleri normal seyrinde devam ettirilecektir.
2	Sarı Limit	$\%0.1H < \delta \leq \%0.2H$	Okumalar günlük gerçekleştirilecek ve test sayısı arttırılacaktır. Ayrıca tasarım ve uygulama kayıtları gözden geçirilecek ve gerekirse ilave ankrajlar yerleştirilecektir.
3	Kırmızı Limit	$\delta > \%0.3H$	Kazı durdurulacak ve açık bölgeler varsa acil geri dolgu yapılacaktır. Deformasyonun kritik değeri aştığı bölgedeki imalat durdurulacak ve gerekiyorsa proje revizyonuna gidilecektir.

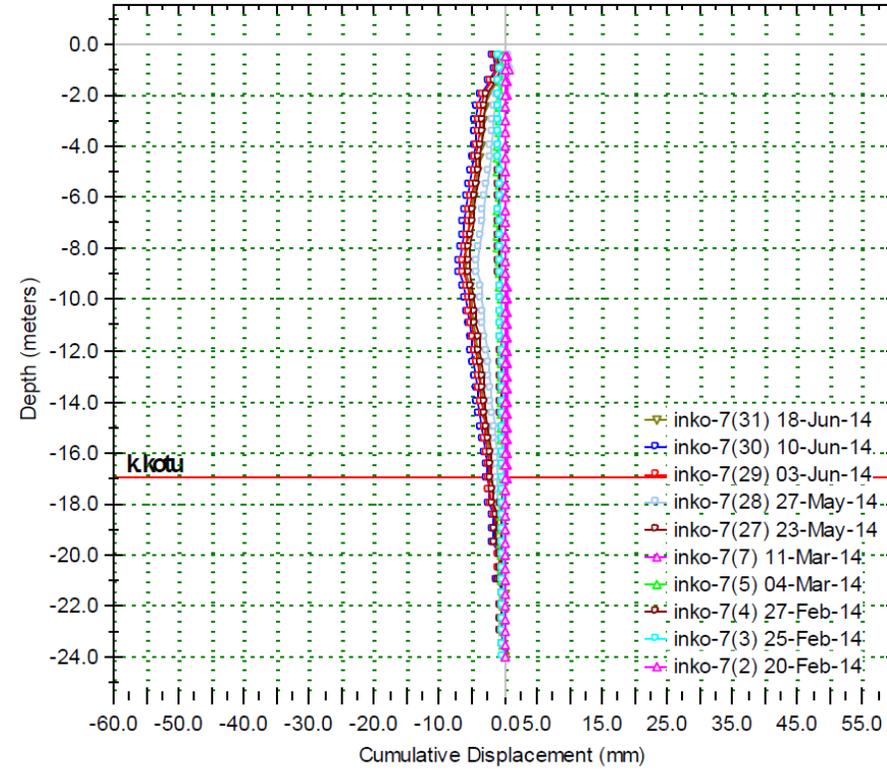
Hafriyat ve İksa Çalışmaları

Axis - A

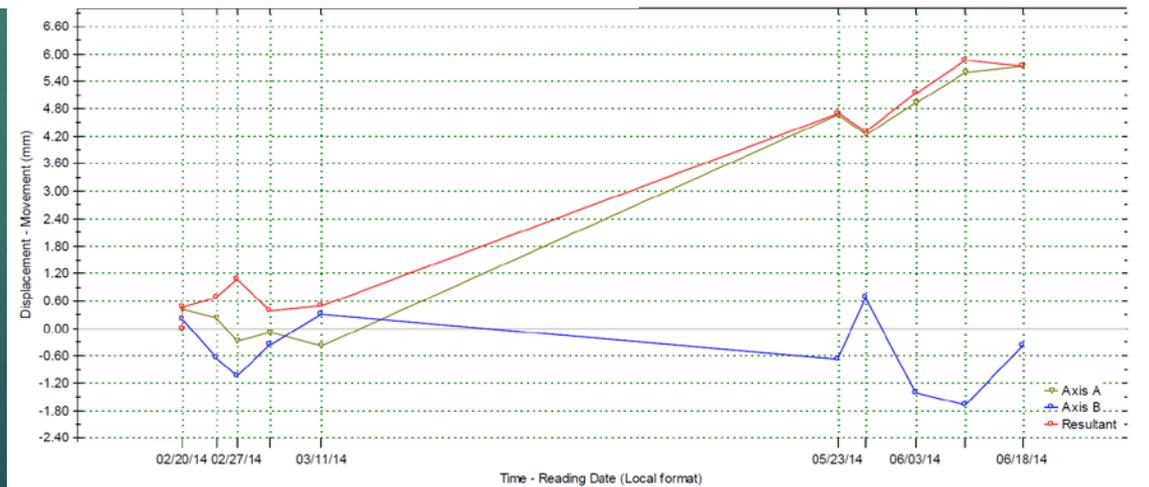

Axis - B

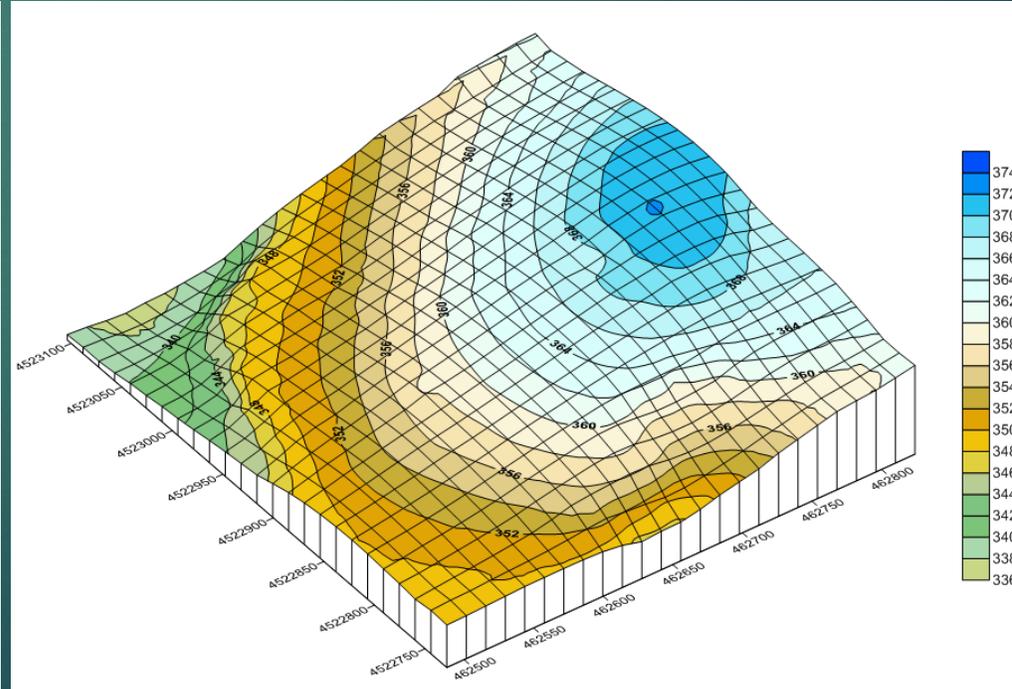
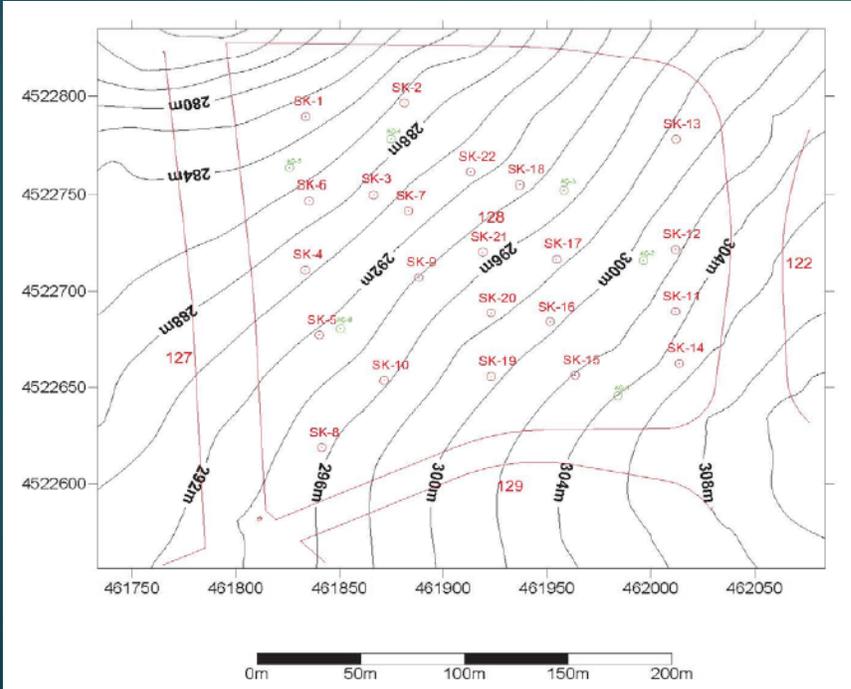
Aletsel Gözlem Çalışmaları

Toplamda 7 adet
inklinometre

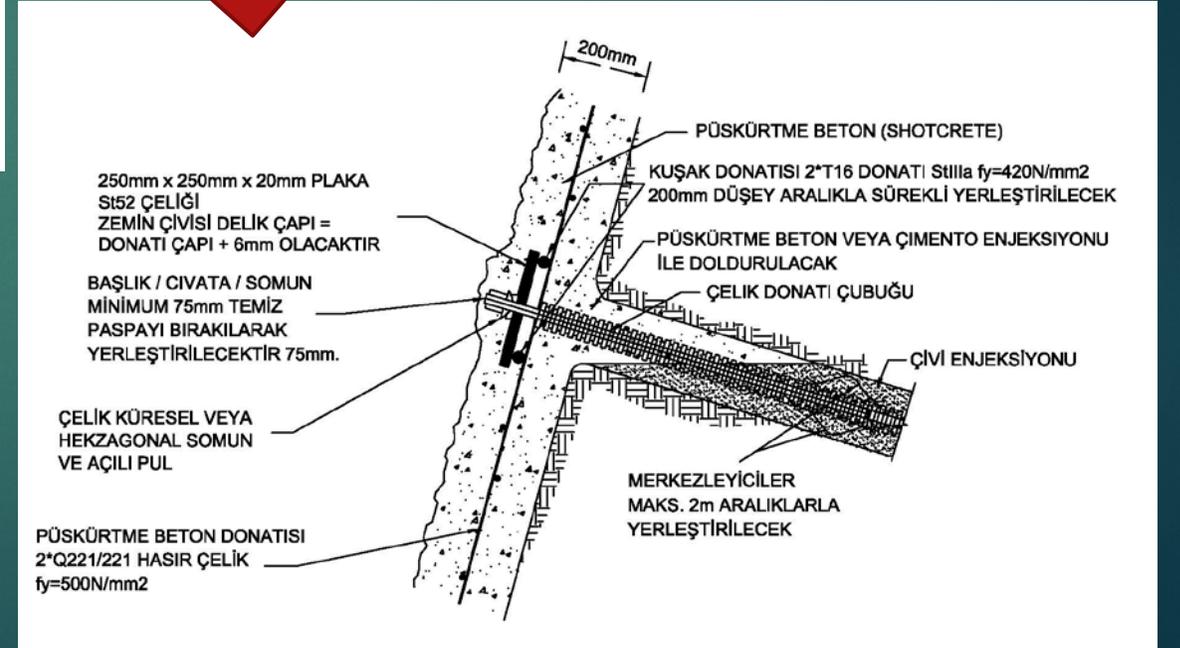
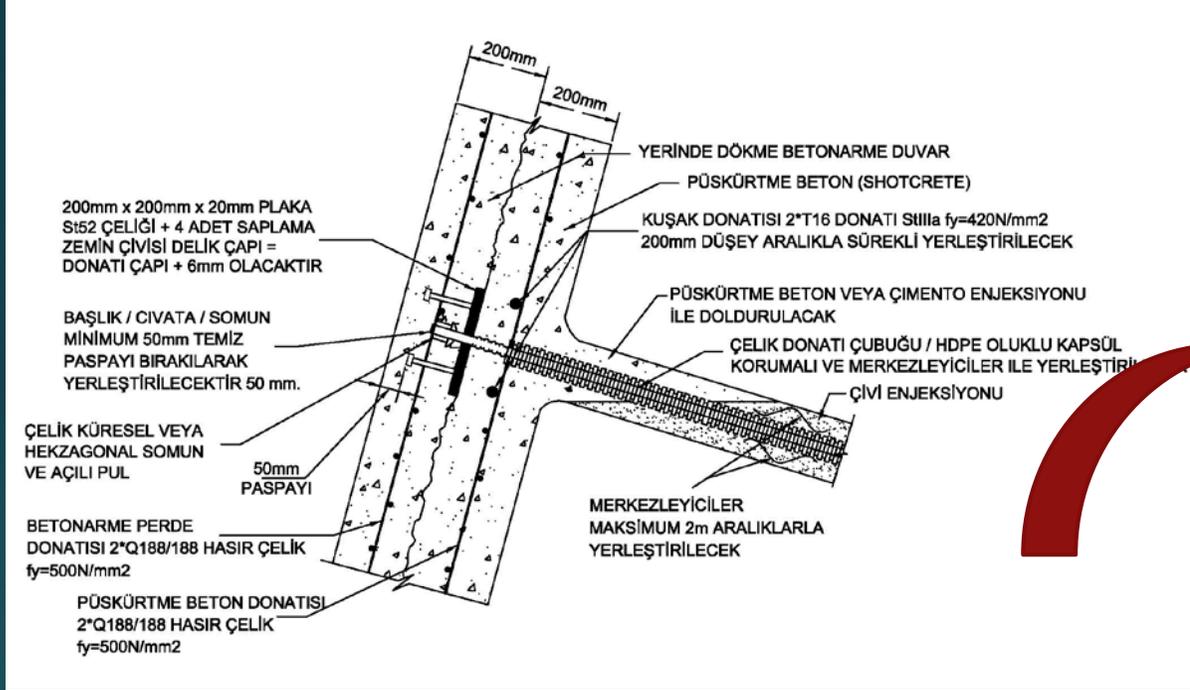

Rozak Makine Gebze Tesisleri

(MENSAŞ Zemin ve Temel Çözümleri Mühendislik Taahhüt Ltd. Şti.)

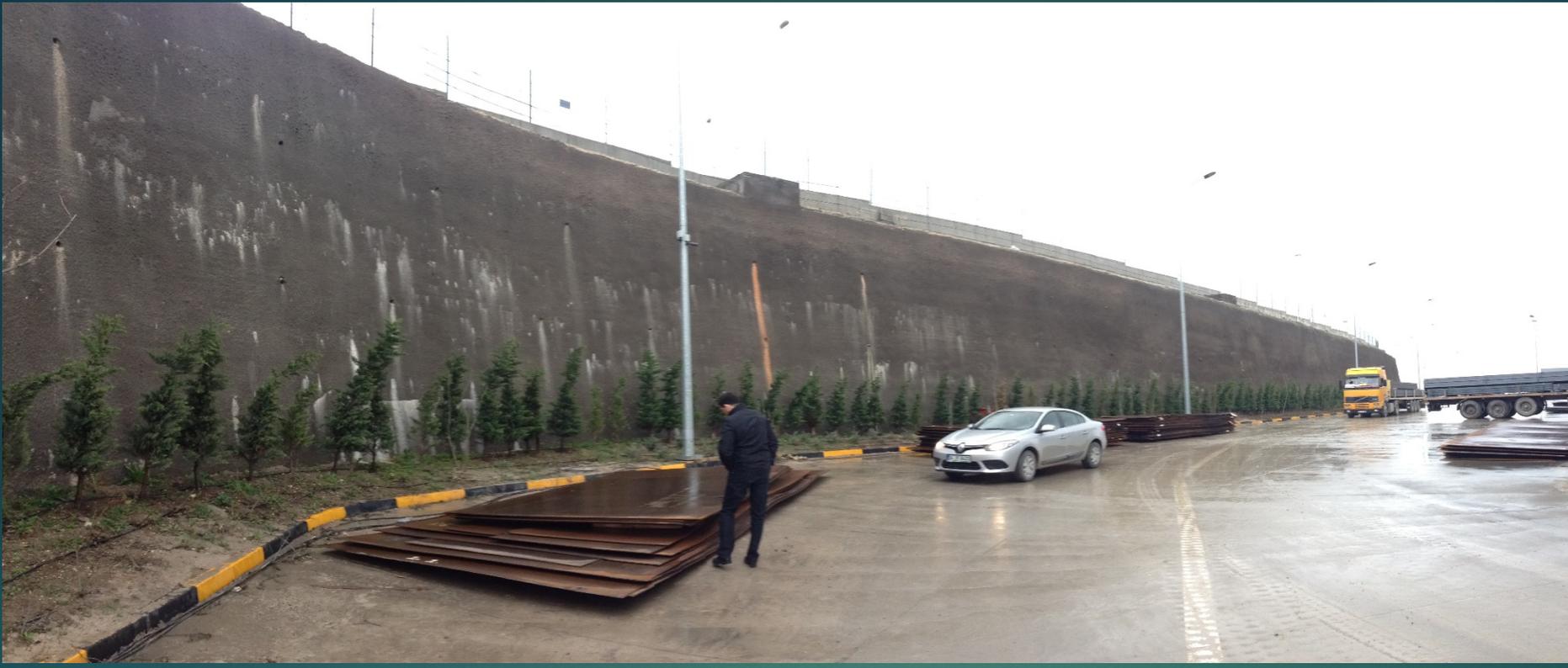

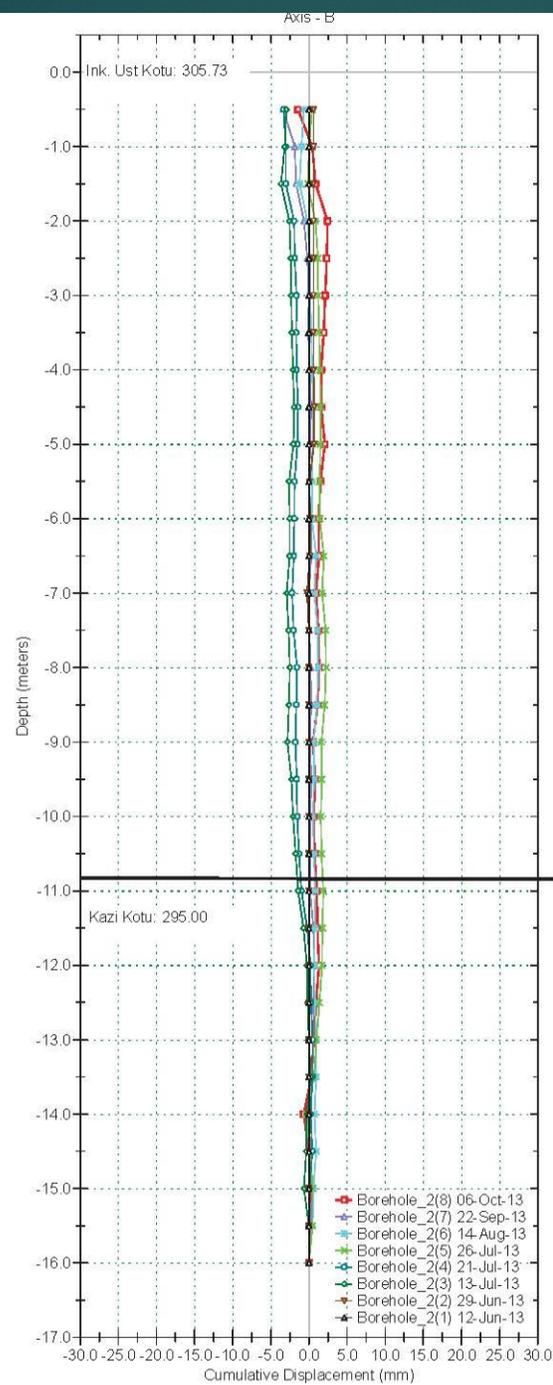
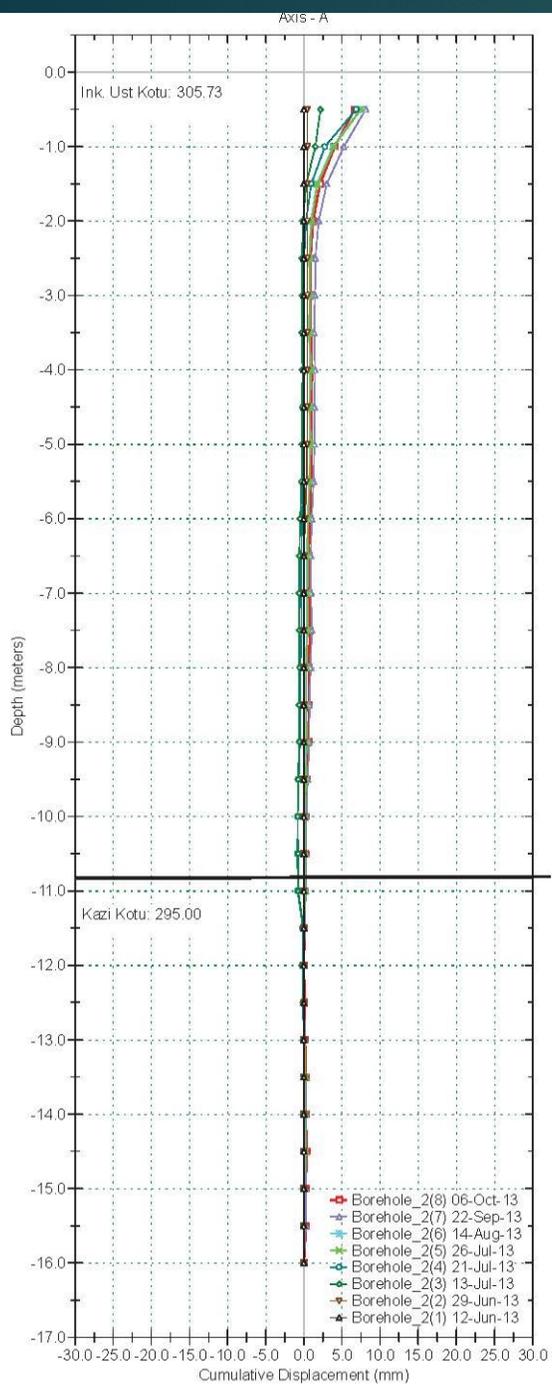
Sahada yürütülen inşaat çalışmaları

Bitmiş duvar
görünüşleri

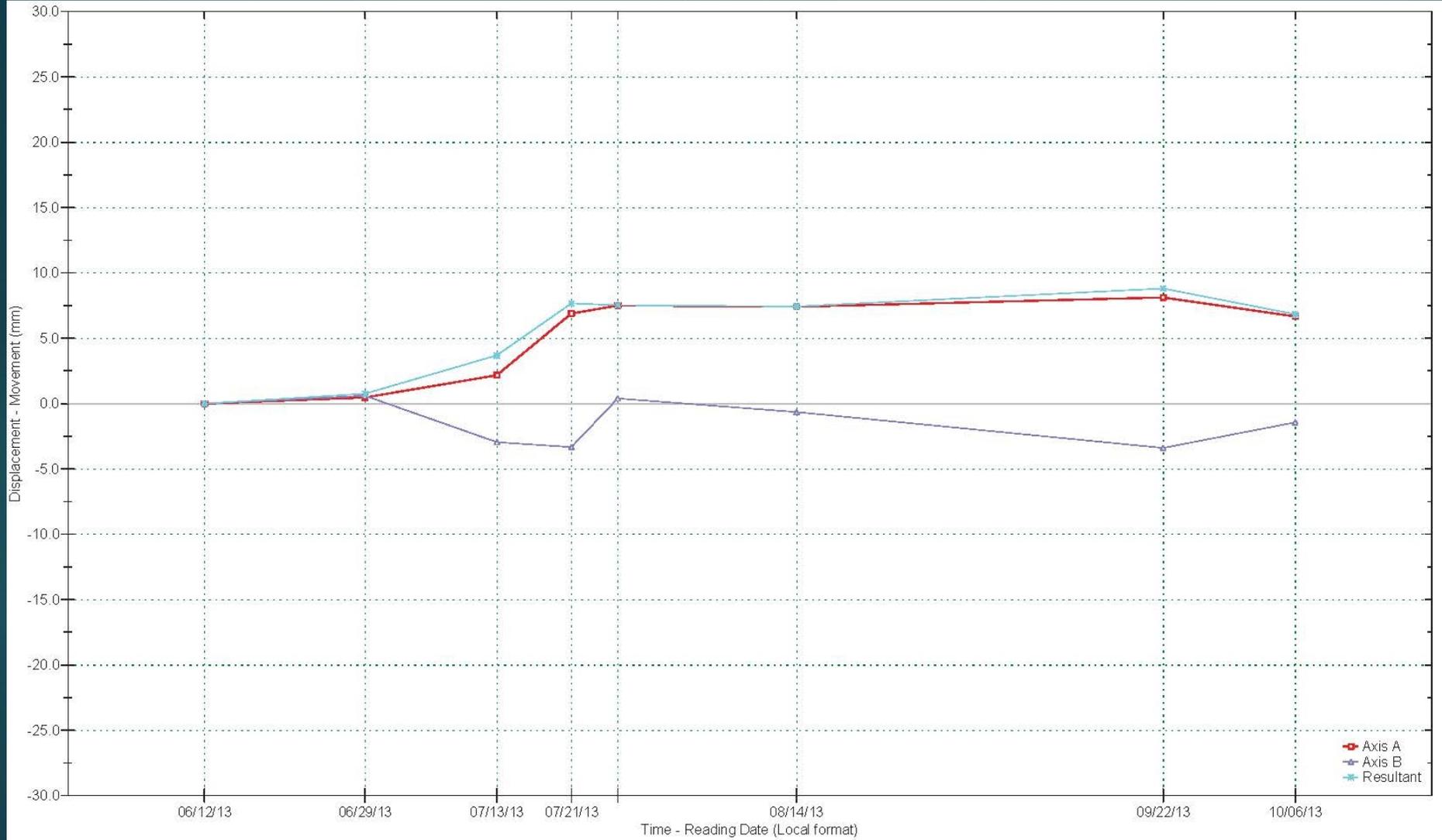

No	Sınır Tanımı	Kritik Yatay Deformasyon Değeri (δ)	Alınacak önlemler
1	Yeşil Limit	$\delta \leq \%0.1H$	Herhangi bir ilave önlem alınmadan okumalar ve inşaat kademeleri normal seyrinde devam ettirilecektir.
2	Sarı Limit	$\%0.1H < \delta \leq \%0.2H$	Okumalar günlük gerçekleştirilecek ve test sayısı arttırılacaktır. Ayrıca tasarım ve uygulama kayıtları gözden geçirilecek ve gerekirse ilave ankrajlar yerleştirilecektir.
3	Kırmızı Limit	$\delta > \%0.3H$	Kazı durdurulacak ve açık bölgeler varsa acil geri dolgu yapılacaktır. Deformasyonun kritik değeri aştığı bölgedeki imalat durdurulacak ve gerekiyorsa proje revizyonuna gidilecektir.

İnclinometre gözlem
çalışmaları ile performans
kontrolü

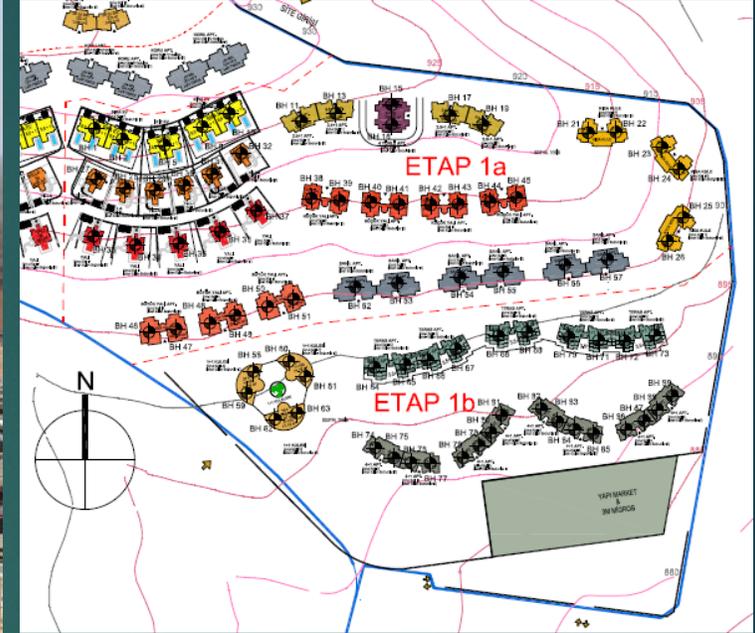
Maksimum
deplasmanın
zamanla değişimi

10 Dakika Ara...

Sinpaş Antepia Projesi

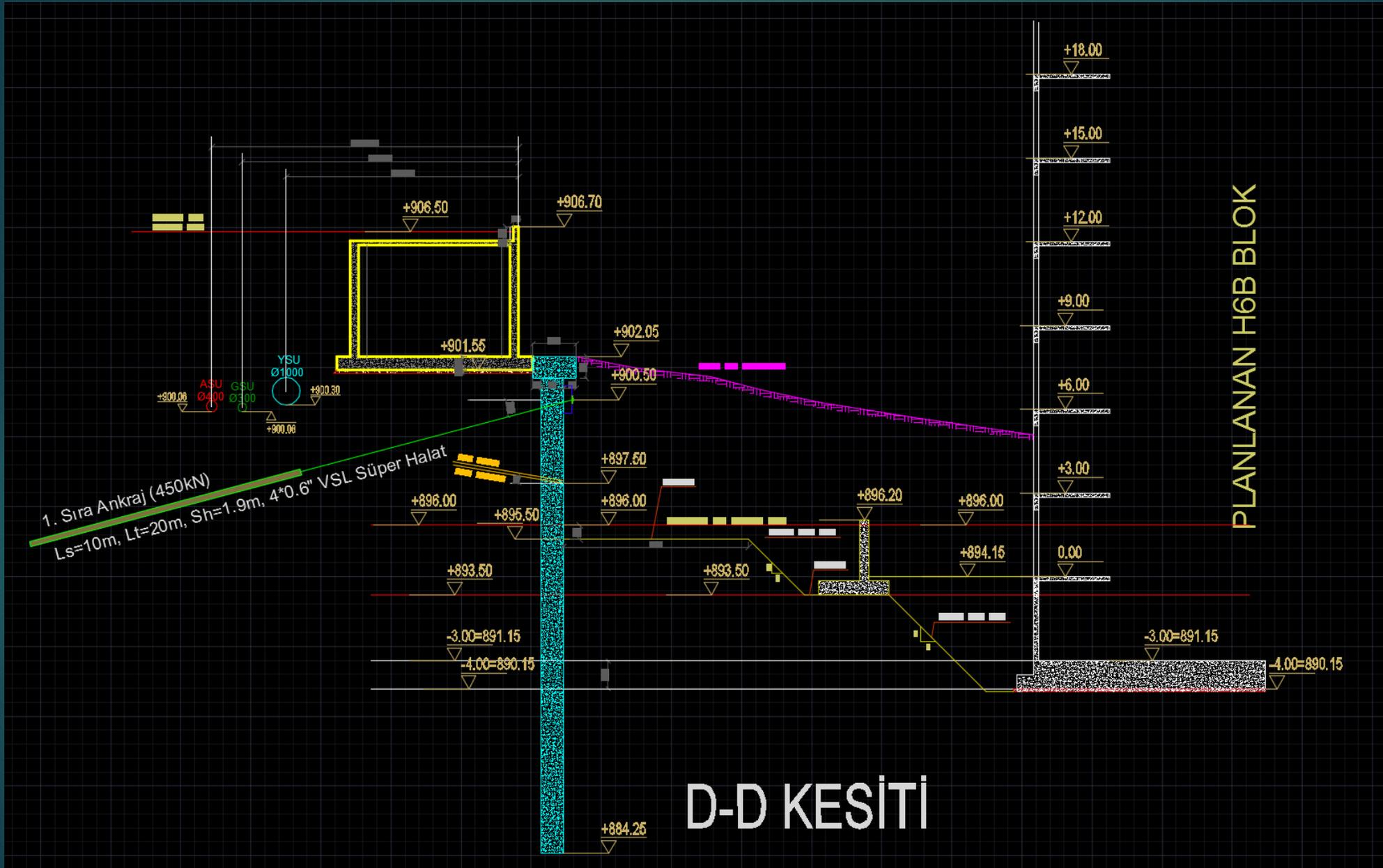
(Zemin Etüdü - Geoteknik A.Ş.)

36

Çalışma arazisinin genel görünüşü

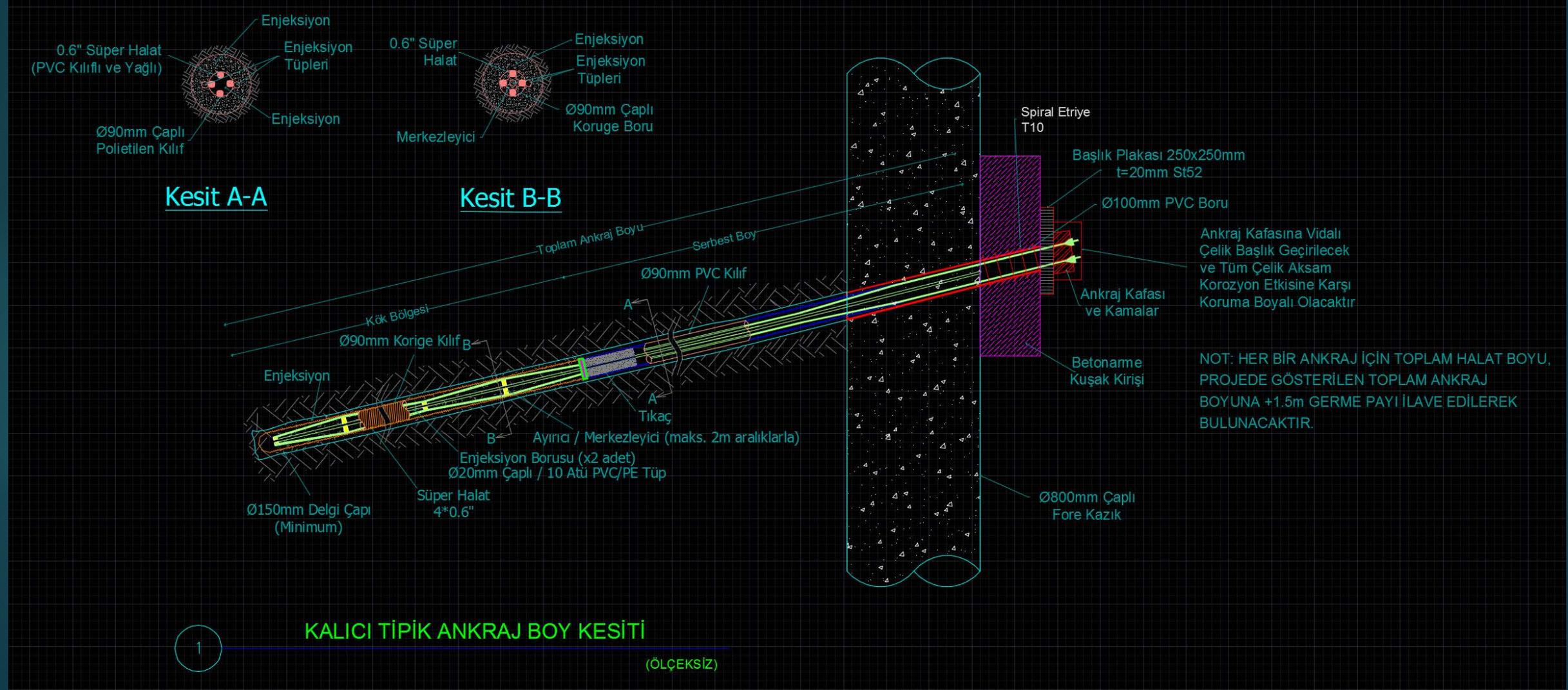

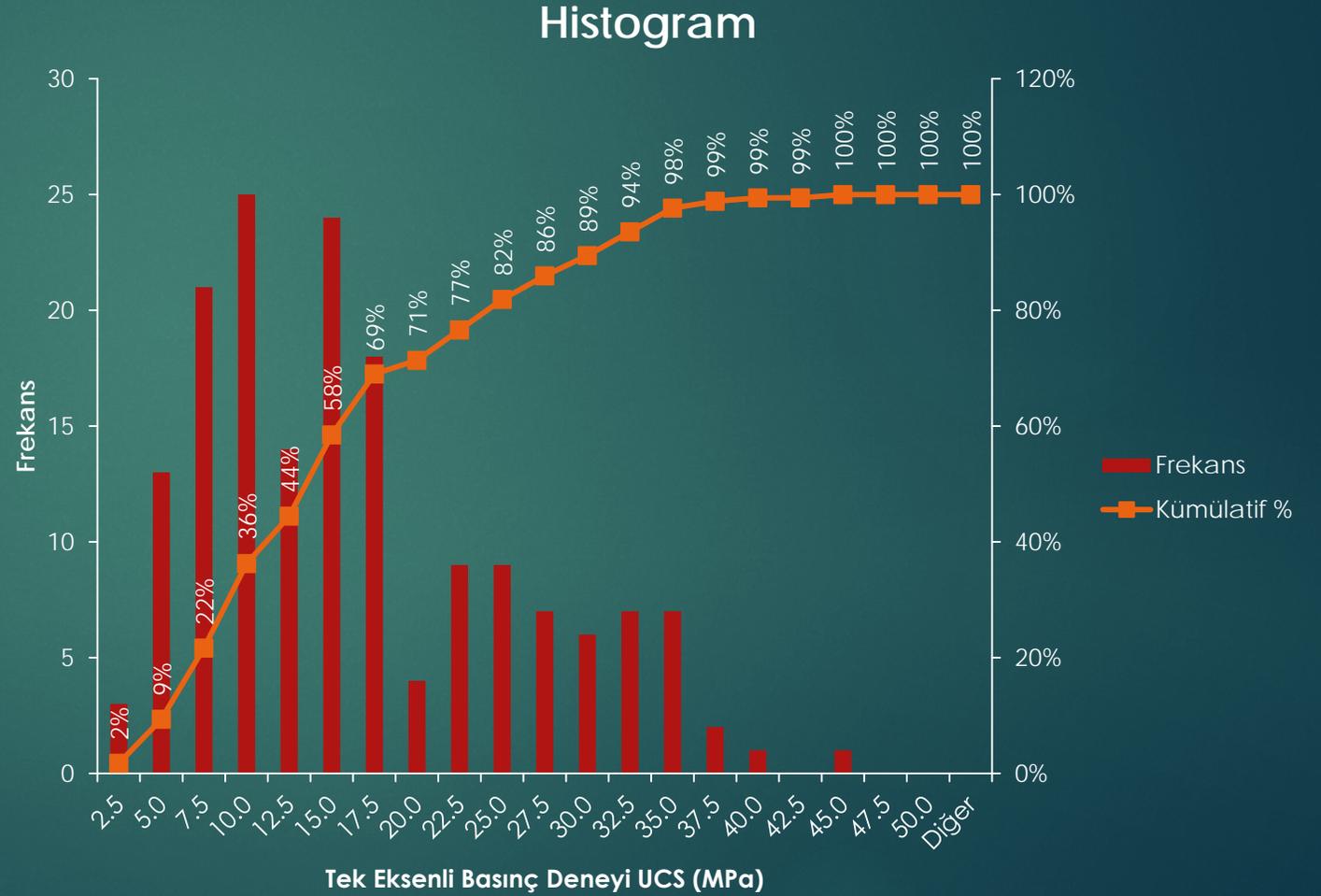
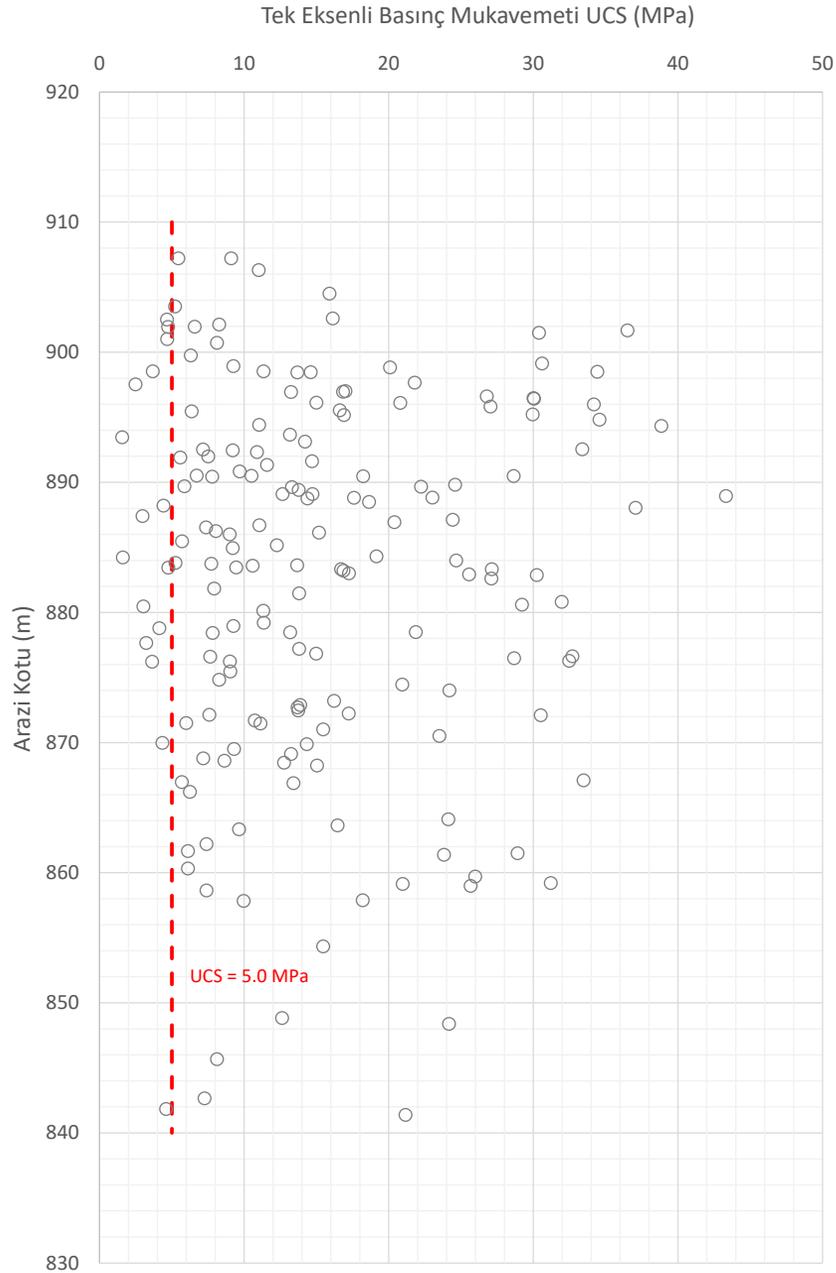

Kalıcı Öngermeli Ankraj Detayı

Karot Numesi Serbest Basınç Mukavemeti Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Analysis of Rock Strength using RocLab

Hoek-Brown Classification

intact uniaxial comp. strength (σ_{ci}) = 5 MPa
 GSI = 36 m_i = 7 Disturbance factor (D) = 0.7
 intact modulus (E_i) = 150 MPa

Hoek-Brown Criterion

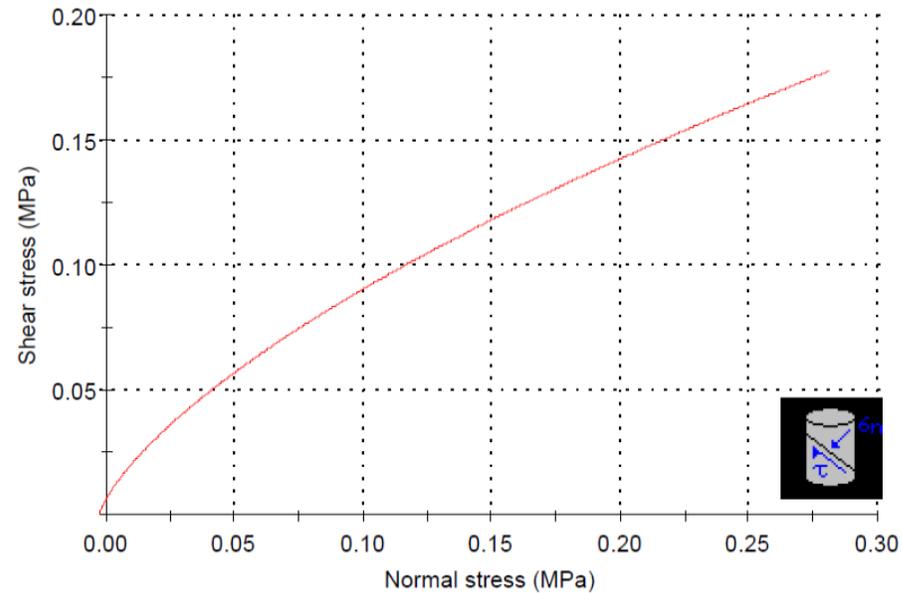
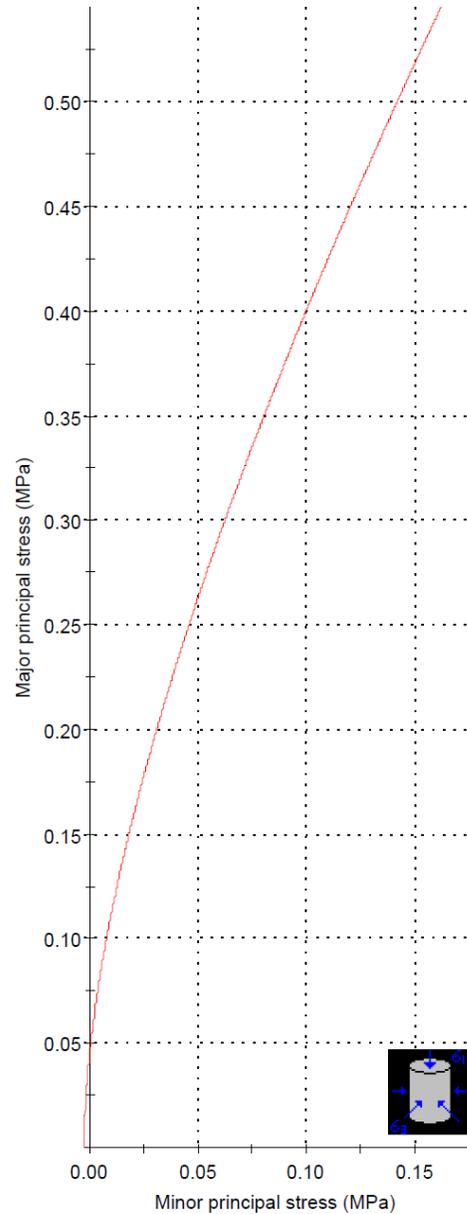
m_b = 0.208 s = 0.0001 a = 0.515

Mohr-Coulomb Fit

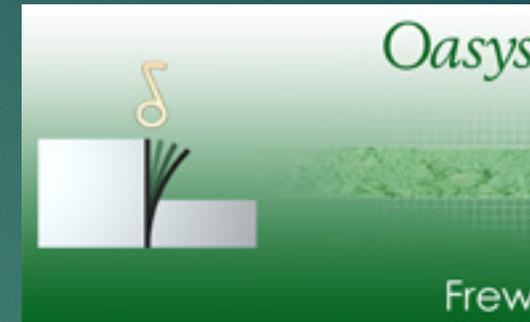
cohesion = 0.030 MPa friction angle = 29.11 deg

Rock Mass Parameters

tensile strength = -0.002 MPa
 uniaxial compressive strength = 0.042 MPa
 global strength = 0.280 MPa
 deformation modulus = 7.06 MPa

Tasarım zemin
 mukavemet parametresi
 seçimi

Limit Denge Analizleri ile Ön Boyutlandırma

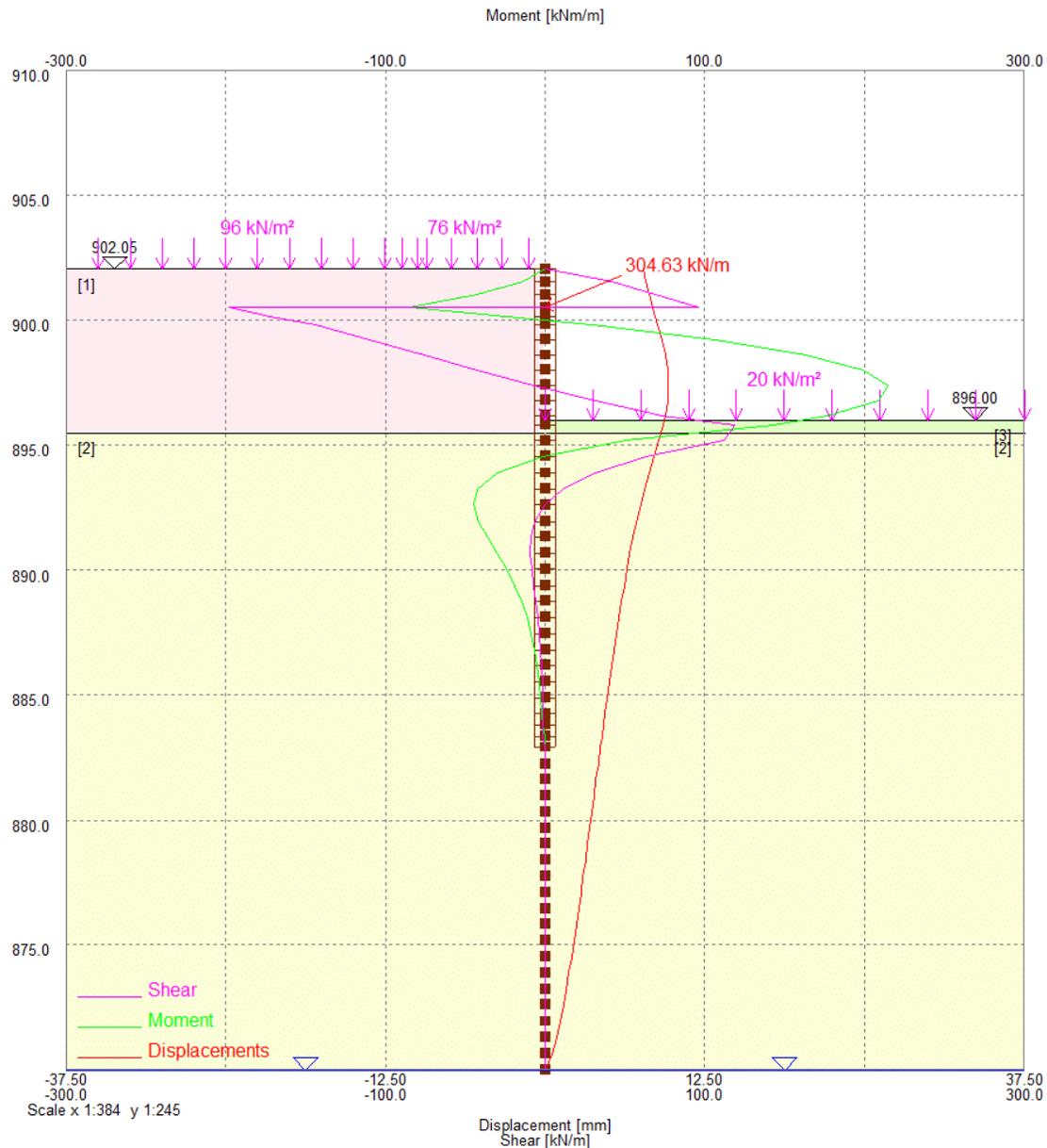
Strut properties

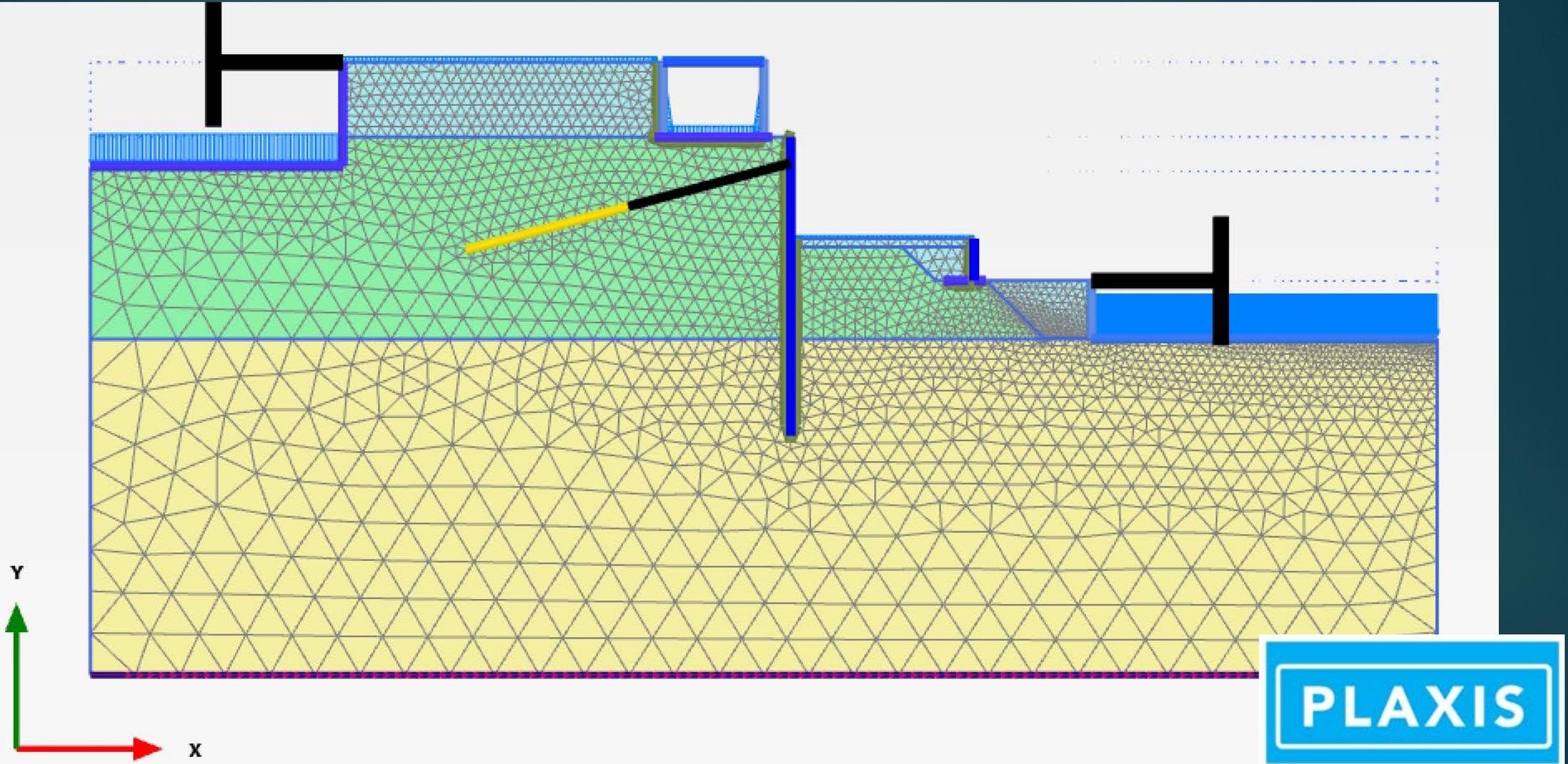
No.	Level	Prestress
	[m]	[kN/m]
1	900.5	0.0

Results of Analysis

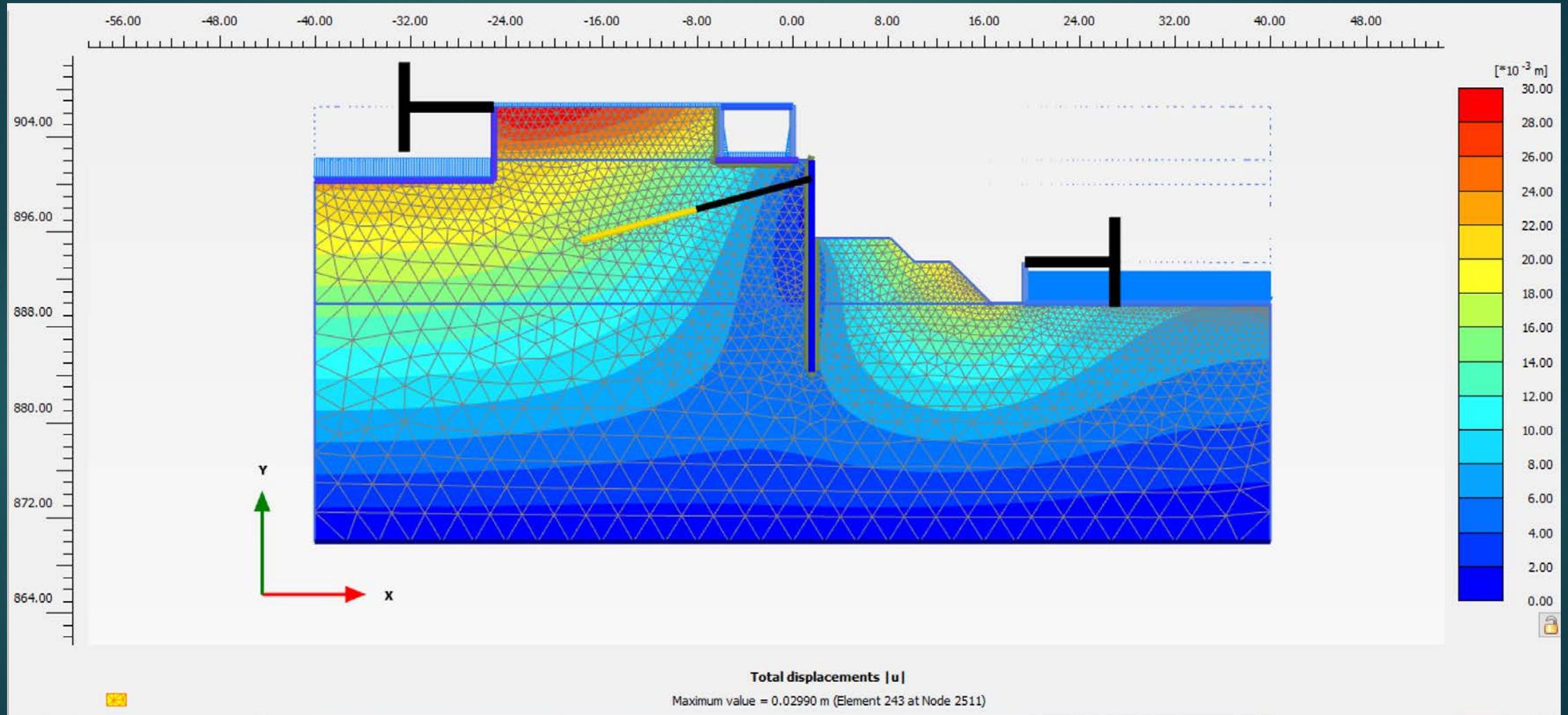
The required toe level of the wall [m] = 895.5
 Ground level active side [m] = 902.0
 Ground level passive side [m] = 896.0
 Strut force [kN/m] = 61.89

Level	Left		Soil		Right		Bending Moment	Shear Force
	Pe	u	Soil	Soil	Pe	u		
[m]	[kN/m ²]	[kN/m ²]			[kN/m ²]	[kN/m ²]	[kNm/m]	[kN/m]
902.0	0.0	0.0	1	0	0.0	0.0	0.0	0.0
901.0	6.581	0.0	1	0	0.0	0.0	-0.8227	3.291
900.0	21.00	0.0	1	0	0.0	0.0	18.65	17.08
900.0								-44.81
899.0	22.16	0.0	1	0	0.0	0.0	52.81	-23.23
898.0	22.16	0.0	1	0	0.0	0.0	64.97	-1.078
897.0	25.27	0.0	1	0	0.0	0.0	54.45	22.63
896.0	30.39	0.0	1	0	0.0	0.0	18.42	50.47
895.5	49.12	0.0	2	2	366.9	0.0	-0.009000	0.0

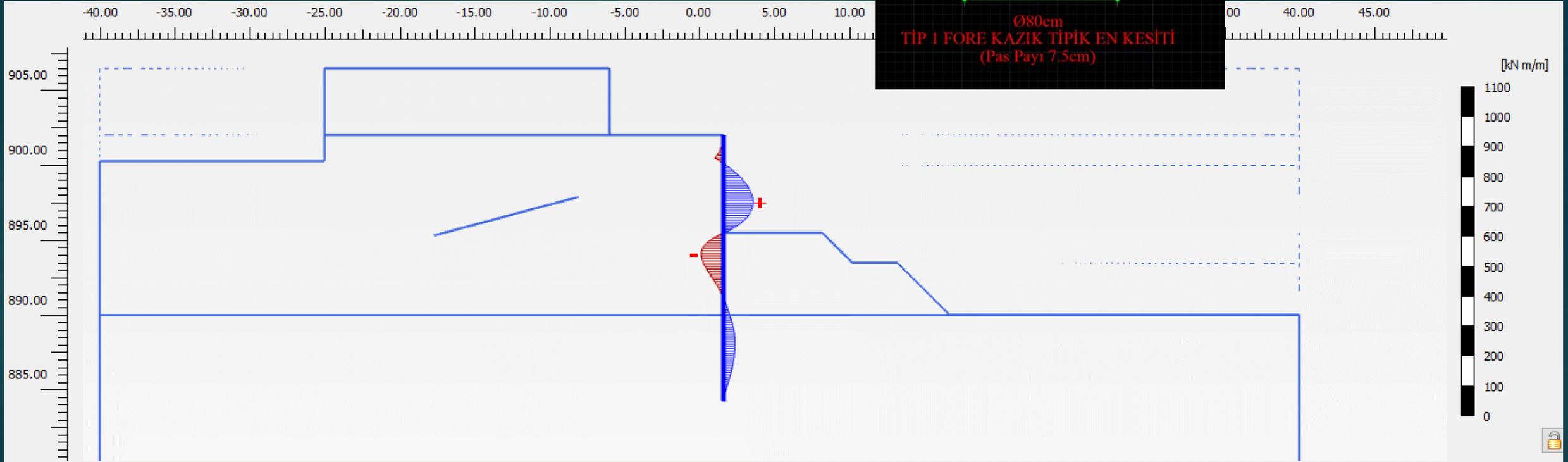

Statik Durumda Hesaplanan Total Deplasmanlar

Statik Durum için Eğilme Momentlerinin Dağılımı

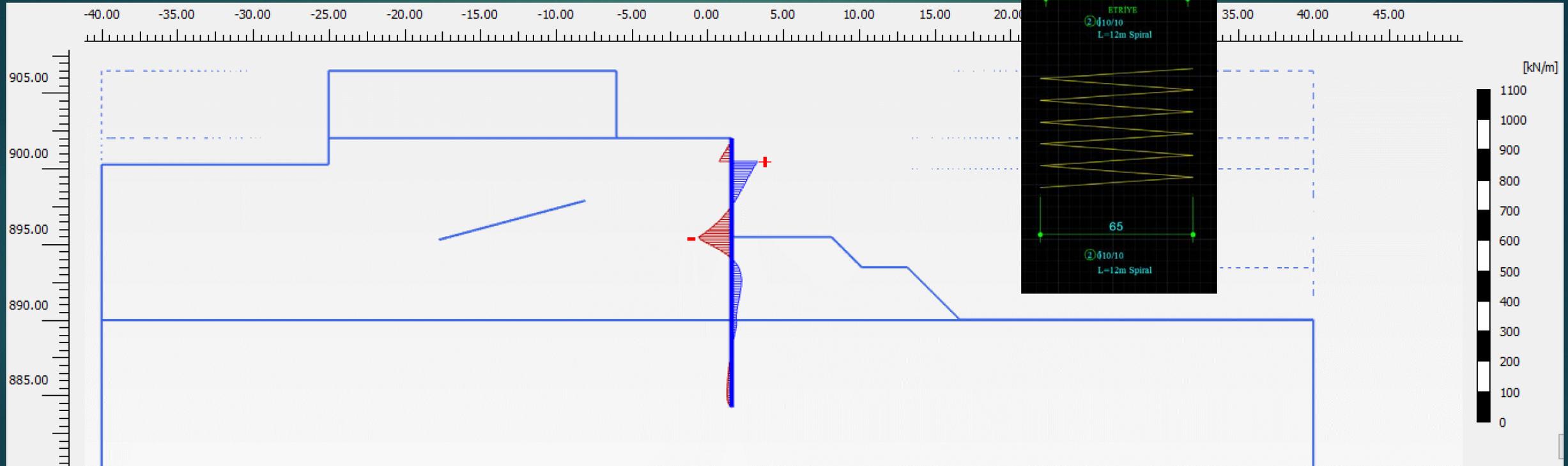

Bending moments M (scaled up 0.0200 times)

Maximum value = 98.81 kN m/m (Element 82 at Node 12277)

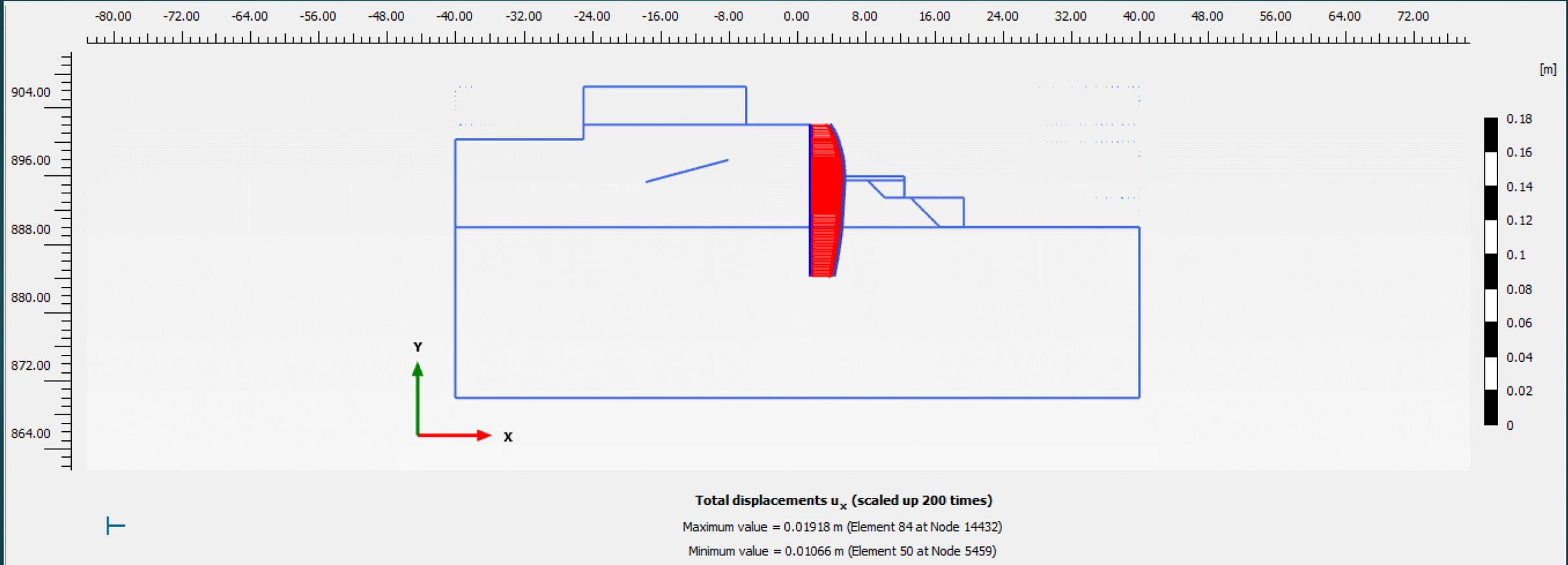
Minimum value = -74.62 kN m/m (Element 95 at Node 18381)

Statik Durum için Kesme Kuvvetlerinin Dağılımı

Staik Durum için Maksimum Yatay Deplasmanlar

Deprem Performans Analizleri için Kayıt Seçimi

50

PLAXIS 2D: Kesit C-C_01.p2dx

File Edit Phases Options Expert Help

Soil Structures Mesh Flow conditions Staged construction

Phases explorer

- Ucuncu Kademe Kazı (+893.50m) [P]
- Dorduncu Kademe Kazı (+890.05m) [P]
- Bina Insaası (H7A/B) [Phase_8]
- Bina Bodrum Kat Geri Dolgusu [Phase_8]
- Istinat Duvarı Insaası (+893.50m) [P]
- Istinat Duvarı Geri Dolgusu ve Sursar [Phase_8]
- Deprem [Phase_12]

Selection explorer (Phase_12)

- Behaviour: Seepage
- LineDisplacement_1_1
  - Displacement_x: Prescribed
  - Displacement_y: Fixed
  - Distribution: Uniform
  - u_x_start_ref: 1.000 m
- DynLineDisplacement_1_1
  - Multiplier_x: <not assigned>
  - Multiplier_y: <not assigned>

Model explorer (Phase_12)

- Geometry
- Fixed-end anchors
- Plates
- Geogrids
- Node-to-node anchors
- Interfaces
- Line loads
- Line displacements
  - LineDisplacement_1
    - LineDisplacement_1_1
      - Displacement_x: Prescribed
      - Displacement_y: Fixed
      - Distribution: Uniform
      - u_x_start_ref: 1.000 m
    - DynLineDisplacement_1_1
      - Multiplier_x: <not assigned>
      - Multiplier_y: <not assigned>
- Groundwater flow BCs
- Soils
- Model conditions

Coordinates

Command line

```
Session Model histo
OK
1152> _displmulti
Added Displ
1153> _set DynLin
OK
1154> _delete Dis
Deleted DisplacementMultiplier_2
```

Multipliers

Displacement multipliers Load multipliers

Name: DisplacementMultiplier_1

Signal: Table

Data type: Accelerations

Drift correction:

#	Time [s]	Multiplier
1	0.0000	0.000
2	5.0000E-3	-0.03156
3	0.010000	-0.05633

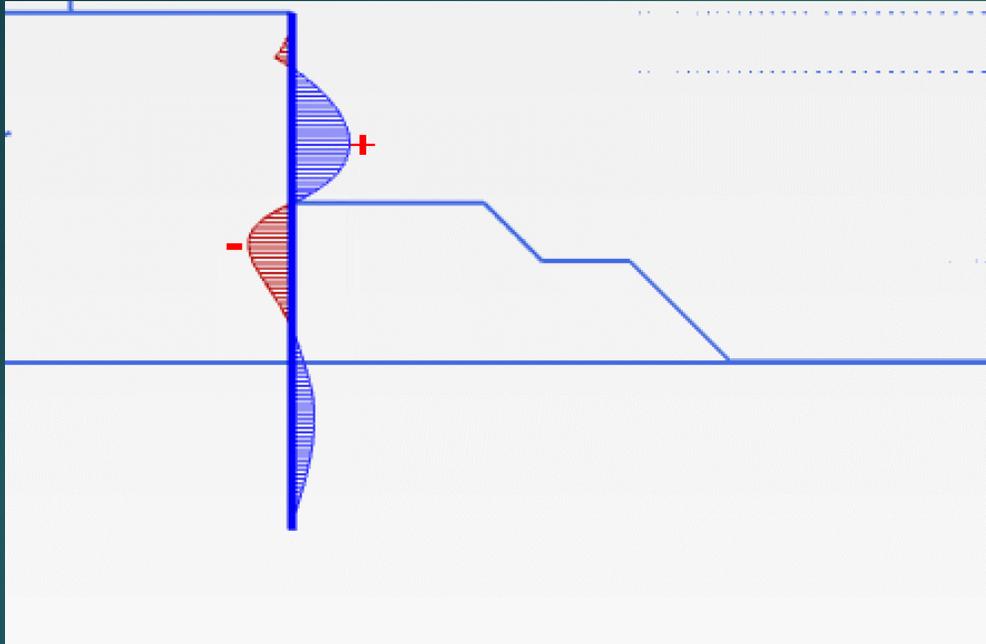
Signal

Dynamic multiplier

Time [s]

OK

Statik ve Deprem Durumu için Performans Karşılaştırması

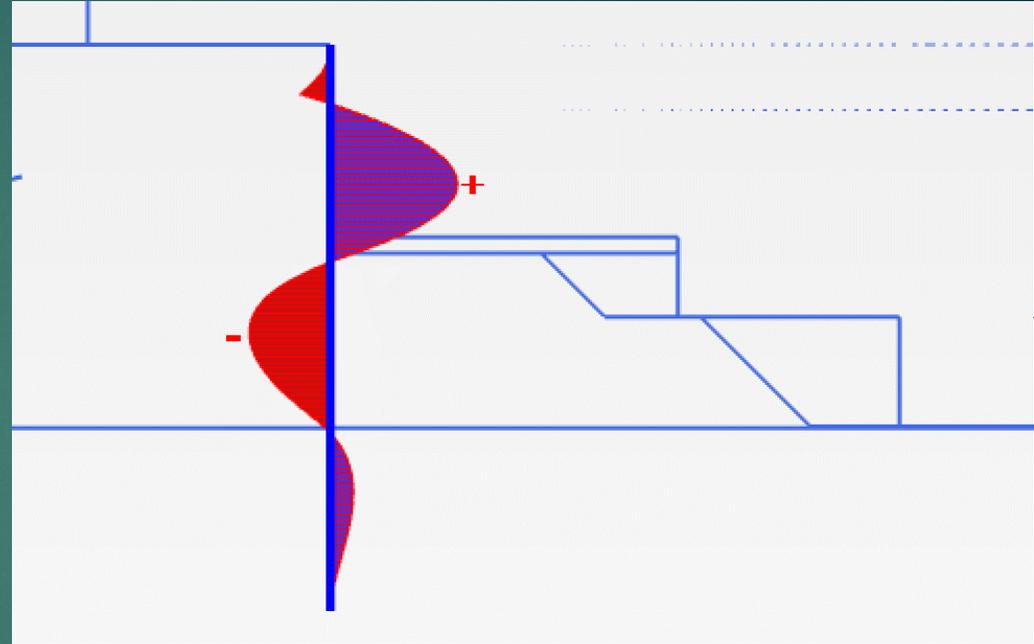

Bending moments M (scaled up 0.0200 times)

Maximum value = 98.81 kN m/m (Element 82 at Node 12277)

Minimum value = -74.62 kN m/m (Element 95 at Node 18381)

Statik

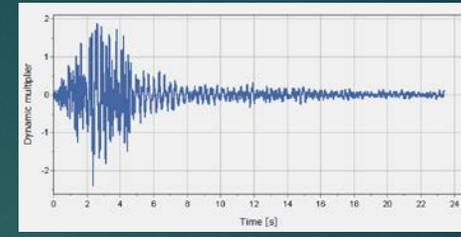
Bending moments M (scaled up 0.0200 times)

Maximum value = 199.5 kN m/m (Element 82 at Node 12278)

Minimum value = -126.9 kN m/m (Element 97 at Node 19535)

Deprem

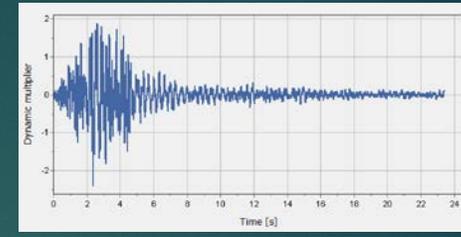
Sonlu Elemanlar Metodu ile Elde Edilen Deformasyon Animasyonu

52

Sonlu Elemanlar Metodu ile Elde Edilen Duvar Kesiti Deformasyon Animasyonu

Performans kriterleri sağlanamazsa ne yapacağız?

54

- Problem ne kadar geç farkedilirse makul bir çözüm bulma olasılığı bir o kadar azalır. En doğru yaklaşım proje aşamasında muhtemel sorunları ve riskleri tespit edip bunların tasarım aşamasında çözümlenmesi ve bütçelendirilmesidir.
- Şayet inşaat aşamasında problem farkedilirse bina içinden veya çevresinden derin temel uygulamasına gidilip gidilemeyeceğine bakılır ama yeni kazıklar gerilimi alana kadar deformasyonlar daha da ilerleyebilir.
- Ekonomik açıdan makul görülürse yük hafifletmek için kat adeti sayısında azaltmaya gidilebilir.
- Servis yüklerini azaltmak için daha hafif inşaat malzemesi kullanımına gidilebilir.
- İleri analiz yöntemleri ile sorunun uzun vadede sürüp sürmeyeceği araştırılır gerekiyorsa ilave sondajlar yapılır.
- Façade, asansör ve mekanik sistemlerde ileride doğabilecek muhtemel problemlerin sorumlularca düzeltilmesi kabul edilir.

- Üç boyutlu zemin-yapı etkileşimi analizleri özellikle üstyapı yüklerinin, temel geometrisinin ve jeolojinin keskin değişiklikler gösterdiği projelerde iki boyutlu analizlere göre tasarımcıya büyük kolaylıklar sağlamaktadır.
- Buna mukabil üç boyutlu bir modelin oluşturulması için gerekli nümerik analiz süreci iki boyutlu analizlere göre nispeten daha uzun olabilmekte ve bu tür çözümler yüksek performanslı bilgisayarların süreçte kullanılmasını gerektirmektedir.
- Ülkemizde benzer uygulamaların artırılması ve nümerik analiz yöntemlerinin daha yaygın uygulama alanı bulabilmesi için akademik çalışmaların yürütülmesi kaçınılmazdır ama buna mukabil bu konunun inşaat sektörü içerisinde kabul görebilmesi için tasarımcı firmaların konuya ilgisinin çekilmesi ve bu tip analizlerin proje sürecinde pratikte çalışan mühendislerce gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır.

Soru ve Cevaplar